

การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา
วิทยาลัยการอาชีพอง จังหวัดพะเยา

Involvement of Advisors Toward the development of student
offairs at Pong Vocational College Phayao Province

ณัฐธิดา จินมอญ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2566

การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา
วิทยาลัยการอาชีพปง
Involvement of Advisors Toward the development of student
affairs at Pong Vocational College Phayao Province

ณัฐธิดา จินมอญ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2566

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา
วิทยาลัยการอาชีพ
ผู้วิจัย นางณัฐธิดา จินมอญ
ชื่อปริญญา ศีศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชฎา สีสมน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

..... กรรมการ
(ดร.สุชาติ ใจภักดี)

..... กรรมการและเลขานุการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผกาภรณ์ บุสสง)

คณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก อนุมัติให้รายงาน
การค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา

..... คณบดี
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ พันธุ์งาม)

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ดร.สุชาติ ใจภักดี อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พกาภรณ์ บุสบัง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไข ข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมาตั้งแต่ต้นจนเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดี

ขอขอบพระคุณ ดร.อินทิรา มุ่งเมือง, อาจารย์ประจำหลักสูตร,นางปิยะพร พูลเพิ่ม ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพ และนายเกษม สายสำราญ รองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง และความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณนักเรียน วิทยาลัยการอาชีพ ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการวางรากฐานแก่ผู้วิจัย และท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือและข้อเสนอแนะ ในการทำการวิจัยครั้งนี้

ณัฏฐธิดา จินมอญ

ชื่อเรื่อง	: การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ต่อการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ
ผู้วิจัย	: ณัฏฐธิดา จินมอญ
ชื่อปริญญา	: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.สุชาติ ใจภักดี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผกาภรณ์ บุสบง
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: 2566
สถาบัน	: สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพ จำแนก ตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา แผนกวิชา และประสบการณ์ การทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา ใน 5 ด้าน 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพ จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการ และแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล และการประเมินผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test Independent ผลการศึกษาพบว่า

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัย การอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ครูที่ปรึกษา และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพ จำแนกตามเพศ และจำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพ จำแนกตามอายุ จำแนกตามระดับการศึกษา และจำแนกตามแผนกวิชา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา
วิทยาลัยการอาชีพฯ ทดลองใช้ระบบการติดตามผู้เรียนเช่น ใช้ระบบ student care ในการตรวจเช็ค
การมาเรียนทุกวัน และควรมีการ สะแกนลายมือเข้าแถวแทนการเช็คชื่อผู้เรียน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม,ครูที่ปรึกษา,กิจการนักเรียน นักศึกษา,วิทยาลัยการอาชีพฯ

Title : Participation of Advisors Toward the development of student Affairs at Pong Vocational College

Author : Mrs.Nudtada Jinmorn

Degree : Master of Education (Educational Administration)

Advisor : Dr.Suchart Jaipukdee

Co-Advisro : Asst.Prof. Dr.Phakaporn Butsabong

Graduated Year : 2023

Institute : Pacific Institute of Management Science

Abstract

This independent research has a purpose to study the level of participation of advisor teachers. In developing student affairs, students of the Vocational College compare the participation of mentor teachers. Pong Vocational College is Classified by gender, age, education background, department and experience in serving as a teacher advisor in 5 areas: 1) Participation in operations 2) Participation in operations 3) Participation in receiving benefits 4) Continuing on the matter 5) The next Consideration of the advisor. An important aspect of the trial is the mentor. Vocational Colleges are important to 31 People, various components. Collecting data is a large part, especially the checklist and open-ended parts of the data collection. Researchers do the data and the components of the statistical package are just the value of the control system. Standardized body parts and t-test results of independent studies. The research rest were found that the level of participation of counselor teachers in the development of student affairs, students, colleges and careers, the overall level is at a high level. When considering each aspect, It was found that 3 aspects were at a high level, arranged In order of average from highest of lowest, namely participation In decisioning benefit .Participation in the performance of duties as a teacher advisor and participation in order of operations at the middle level, 2 aspects, sort the average from highest of lowest is the aspect of participation In monitoring and evaluation and participation In decision-making, respectively

Comparison of mentor-teacher participating. Pong Vocational College, classified by gender. Overall, was not significantly different from the 0.05

Comparison of mentor-teacher participation. Pong Vocational College, classified by age, over all was significantly different from the 0.05

Recommendation, regarding the participation of mentor teachers in developing student affairs, students of Pong Vocation College experiment with a student tracking system, such as using the student care system to check at tendance every day and having handwriting scanned In the Instead of checking student names.

Keywords: Participation, Advisor, Affairs Student, Pong Vocational College.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.4 สมมติฐานงานวิจัย	3
1.5 กรอบความคิดที่ใช้ในการวิจัย	3
1.6 ขอบเขตการวิจัย	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	39
3.1 ประชากร	39
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
3.3 วิธีสร้างเครื่องมือ	40
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	41
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลงานวิจัย	43
4.1 ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	43
4.2 ตอนที่ 2 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพปง	43
4.3 ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมี ส่วนร่วม ของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการ อาชีพปง	44
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	61
5.1 สรุปผลการวิจัย	61
5.2 อภิปรายผล	62
5.2 ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	71
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	72
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	80
ประวัติผู้วิจัย	81

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากร ครูที่ปรึกษาวิทยาลัยการอาชีพ	39
4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา แผนกวิชา และประสบการณ์การทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา	44
4.2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวม และรายข้อ	46
4.3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวม และรายข้อ	47
4.4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวม และรายข้อ	48
4.5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลโดยภาพรวม และรายข้อ	49
4.6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา โดยภาพรวม และรายข้อ	50
4.7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ จำแนกรายด้าน	53
4.8 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ ต่อการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ	54
4.9 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามอายุ ต่อการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ	55
4.10 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามวุฒิการศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.11 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามแผนกวิชา ต่อการมีส่วนร่วม ของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ	57
4.12 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกประสบการณ์การทำงานที่ครูที่ปรึกษา ต่อการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัย การอาชีพ	59

สารบัญภาพ

ภาพที่

1.1 กรอบแนวคิด

หน้า

4

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ตามความในมาตรา 8 และมาตรา 11 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้มีภารกิจเกี่ยวกับการจัด และส่งเสริมการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพโดยคำนึงถึงคุณภาพ และความเป็นเลิศทางวิชาชีพ ให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐาน และหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ดำเนินการประสานงานเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา และวิชาชีพกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ จัดงบประมาณ และสนับสนุนทรัพยากร พัฒนาคู และบุคลากรอาชีวศึกษา ส่งเสริม และประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐ และเอกชน รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ และรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และสถานประกอบการ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐ และเอกชน จัดระบบส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ นำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการอาชีวศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพการอาชีวศึกษาจึงเป็นการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศชาติ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554:3) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการอาชีวศึกษามีความสำคัญ ต่อการพัฒนาประเทศ กระบวนการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษา จึงต้องมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อสร้างองค์ความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ในการพัฒนาตนเองตลอดจน การประกอบอาชีพ อีกด้านหนึ่งมีการปลูกฝังให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม การจัดการอาชีวศึกษาไทยในปัจจุบัน เป็นช่วงของการปฏิรูปการศึกษา ทศวรรษที่สอง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มแรงงานฝีมือ และช่างเทคนิค ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ อีกทั้งเพื่อปรับเปลี่ยน เจตคติเกี่ยวกับการเรียนสายอาชีวศึกษาให้ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อเป็น การเตรียมบุคลากรที่มีคุณภาพ เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ ตลาดแรงงานในประเทศ และสามารถแข่งขันได้ในระดับชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554: 25)

วิทยาลัยการอาชีพปง ได้ให้ความสำคัญ กับระบบงานครูที่ปรึกษา ซึ่งมีหน้าที่ ความรับผิดชอบ ดังนี้ กำกับดูแล ติดตาม อบรมสั่งสอนนักเรียน ในที่ปรึกษา ด้านพฤติกรรม ให้เป็น คนดี มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประสานงานกับครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนด้านการเรียน และความประพฤติ ปฏิบัติหน้าที่เป็น คณะกรรมการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตั้งแต่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม/พัฒนานักเรียน การป้องกัน/แก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อ ดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด

ในสถานศึกษา กำกับดูแล ติดตาม และเก็บข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน ตามที่ ทางวิทยาลัยฯ ได้มอบหมาย ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมพบครูที่ปรึกษา (Home Room) กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมภายในและภายนอกสถานศึกษา กำกับดูแล ติดตาม และให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการ การแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่มีปัญหาด้านผลการเรียน การติด 0, มส, ขร. เพื่อให้ นักเรียนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ให้คำแนะนำผู้ปกครองในการสนับสนุน ส่งเสริมนักเรียนในด้านการเรียน การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จากการรายงานผลการดำเนินงานของฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ของวิทยาลัย การอาชีวปง ทุก ๆ ปีที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า ครู และบุคลากรทางการศึกษา ยังไม่มีส่วนร่วม ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ในส่วนของงานครูที่ปรึกษาเท่าที่ควร (ข้อมูลการรายงานการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565) ซึ่งพบได้จากรายงานการออก กลางคั่นของงานทะเบียน ที่มีจำนวนนักเรียน ลดลง จากภาวะแรกเข้า ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มีจำนวน นักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 520 คน (งานทะเบียน ข้อมูล ณ วันที่ 12 มิถุนายน 2565) เมื่อเทียบกับ ข้อมูลผู้เรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 มีจำนวน นักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 405 คน (งานทะเบียนข้อมูล ณ วันที่ 30 มกราคม 2566) ซึ่งจากการรายงานได้แสดงให้เห็นว่า นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัย การอาชีวปง มีจำนวนผู้เรียน ลดลง 115 คน เป็นผลมาจากการที่ครู และบุคลากรทางการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในติดตามดูแลผู้เรียน ในด้านกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัยขาดการตื่นตัวในการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ได้รับข่าวสารในการดำเนินงาน ส่งผลให้ขาดการควบคุม ดูแลนักเรียน นักศึกษา ในแผนก และฝ่ายงานของตนไม่ทั่วถึง จึงส่งผลไปถึงนักเรียน นักศึกษาในแผนก ไม่ผ่านการเข้าร่วม กิจกรรม (มผ.) ในแต่ละภาคเรียนเป็นจำนวนมาก จากการรายงาน ของงานกิจการนักเรียน นักศึกษา มีจำนวนผู้เรียน ไม่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ร้อยละ 25 (งานกิจการนักเรียน นักศึกษา ข้อมูล ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2566) อีกทั้งนักเรียน นักศึกษาขาด ความกระตือรือร้น และความตื่นตัวในการร่วมกิจกรรมให้เป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะกิจกรรมเข้าแถวหน้าเสาธง กิจกรรมรวม ของวิทยาลัย และกิจกรรมชมรมวิชาชีพ รวมทั้งส่งผลให้ ครูที่ปรึกษา ขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา (งานครูที่ปรึกษา)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนากิจการ นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีวปง จังหวัดพะเยา เพื่อให้การบริหารวิทยาลัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ส่งผลให้นักเรียน นักศึกษา เป็นผู้ ที่มีศักยภาพสูงขึ้น ในทุก ๆ ด้าน มีคุณธรรม จริยธรรม และเพิ่มบทบาทของครูที่ ปรึกษา ในการเข้ามามีส่วนร่วม ในการควบคุมดูแลผู้เรียน มีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงาน และร่วมกันประเมินผล ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีวปง จังหวัดพะเยา

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา จังหวัดพะเยา จำแนก ตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา แผนกวิชา และประสบการณ์การทำงานที่ครูที่ปรึกษา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ครูที่ปรึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา แผนกวิชา และประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา แตกต่างกัน

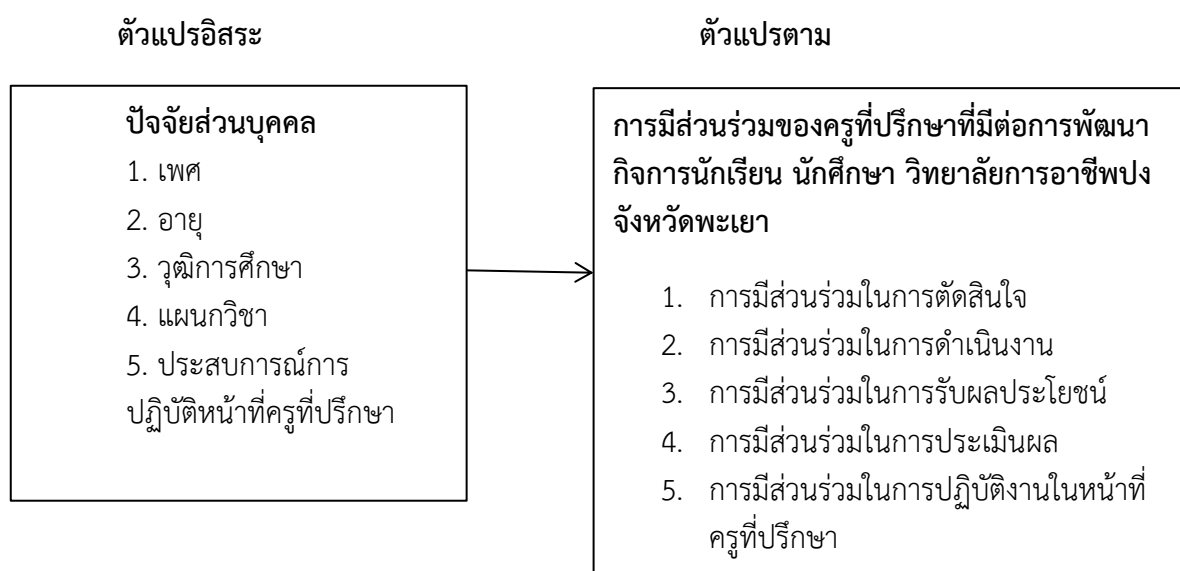
1.4 คำถามการวิจัย

1.4.1 การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา จังหวัดพะเยา ในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา มีลักษณะอย่างไร

1.4.2 แผนกวิชา ของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา จังหวัดพะเยา มีส่วนร่วมในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา ที่แตกต่างกันอย่างไร

1.5 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา ตามแนวคิดการมีส่วนร่วม 4 ประการ ของ Cohen and Uphoff (1980) ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มาใช้ ในการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้กรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 วุฒิการศึกษา
- 1.4 แผนกวิชา
- 1.5 ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

- 2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
- 2.5 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพพอง จังหวัดพะเยา ตามแนวคิดการมีส่วนร่วม 4 ประการ ของ Cohen and Uphoff (1980) ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.6.2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาของวิทยาลัยการอาชีพพอง จังหวัดพะเยา จำนวน 31 คน

1.6.3 ขอบเขตระยะเวลา

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาการศึกษา วิจัย จำนวน 4 เดือน เริ่มตั้งแต่ เดือน 1 เมษายน 2566 ถึง 31 กรกฎาคม 2566

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1.7.1 นำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพพอง จังหวัดพะเยา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ของวิทยาลัยในโอกาสต่อไป

1.7.2 เพื่อนำผลการวิจัยนำไปใช้ในการพัฒนาครูที่ปรึกษา ฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา ของวิทยาลัยการอาชีพพอง จังหวัดพะเยา

1.7.3 วิทยาลัยการอาชีพพอง สามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ของวิทยาลัย นำไปใช้ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพพอง จังหวัดพะเยา ของวิทยาลัย ในโอกาสต่อไป

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

วิทยาลัยการอาชีพพอง จังหวัดพะเยา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ตั้งอยู่เลขที่ 135 หมู่ 6 ตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

กิจการนักเรียน นักศึกษา หมายถึง งานโครงการพิเศษ และชุมชน งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา งานสวัสดิการนักเรียน นักศึกษา ซึ่งดำเนินงาน และโครงการของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้มีส่วนร่วม และเป็นการเสริมสร้าง เพื่อปลูกฝังให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ต่อตนเอง และสังคม เป็นการปลูกฝังให้นักเรียน นักศึกษาเป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ครูที่ปรึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายและแต่งตั้งจากผู้บริหาร ให้ทำหน้าที่เป็น ผู้ดูแลนักเรียน นักศึกษาเมื่อพบปัญหาและอุปสรรค ที่อาจเป็นสาเหตุทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ ด้านการศึกษา ด้านการปรับตัวในการดำรงชีวิตสถานศึกษาและด้านอื่น ๆ

การพัฒนา หมายถึง การดำเนินการที่จะส่งเสริมให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการ สอนและทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงานรวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรม

การมีส่วนร่วมหมายถึง การให้บุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการ มีการตัดสินใจ การประเมิน และร่วมรับผลประโยชน์ ในสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจการของสถานศึกษา หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในวิทยาลัยได้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานกิจกรรม นักเรียน นักศึกษา ของสถานศึกษา ในลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อนำเสนอเรื่อง ต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นในการพัฒนาวิทยาลัยร่วมในการตัดสินใจ วางแผนขั้นตอนการดำเนินงานของกิจกรรม พัฒนาวิทยาลัย

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาได้ร่วมแรงในการดำเนิน กิจกรรม โครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นไปตามแผนงานของวิทยาลัย

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ได้รับผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จากกิจกรรมโครงการพัฒนาในวิทยาลัย เช่น โครงการเกี่ยวกับกิจกรรมชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โครงการการด้านจิตอาสา โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน ของกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในวิทยาลัย เพื่อหาแนวทางร่วมในการพัฒนากิจการของสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หน้าที่ของครูที่ปรึกษากับการปฐมนิเทศ การนิเทศด้านการเรียน การให้บริการ แนะนำ การประพฤติปฏิบัติตนให้คำแนะนำ คำปรึกษา การจัดทำประวัติ ข้อมูลผลการเรียน ความประพฤติ การจัดกิจกรรมให้กับ นักเรียน นักศึกษา แต่ละกลุ่ม พบปะนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคล

และรายกลุ่ม ติดตามการเข้าชั้นเรียน การขาดเรียน การหนีเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมผลการเรียน
แก้ไขปัญหา ของนักเรียน นักศึกษา อบรม ชี้แจงเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาประสานงาน
กับครูที่ปรึกษา หัวหน้าแผนกวิชา ฝ่ายวิชาการ และผู้ปกครองตลอดจนการประพุดิตน
เป็นแบบอย่างที่ดีตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ

บทที่ 2

ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ ประกอบการศึกษาโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา
- 2.3 บริบท และโครงสร้างในการบริหารวิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับครูที่ปรึกษา
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาความหมายของการมีส่วนร่วม ทั้งนักวิชาการภายในประเทศและต่างประเทศ โดยให้คำนิยามความหมายที่แตกต่างกันออกไปดังรายละเอียดต่อไปนี้

โอกเลย์และมาร์สเดน (Oakay and Marsden,1991, 19-20) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม ว่าการที่บุคคลหรือกลุ่มคนเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนในเรื่องใด ๆ ด้วยความสมัครใจเกี่ยวข้องกับ กระบวนการตัดสินใจ การดำเนินงานตามแผน การประเมินผลงาน ซึ่งความพยายามนั้น อยู่นอกเหนือการควบคุม และกฎเกณฑ์ทางสังคม ทั้งนี้คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นหลัก

เออร์วิน (Erwin,1976,138 อ้างถึงใน กรองกาญจน์ เชิญชัยวิชิตกุล,2550,9) ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม คือกระบวนการให้ประชาชน เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และสนับสนุนติดตามผล การปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่ามีผู้ในความหมายของการมีส่วนร่วม ได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมต่าง ๆ นั้น เริ่มมีมาตั้งแต่สมัยที่มนุษย์เริ่มอยู่กัน 8 ชุมชน ซึ่งเกิดได้หลายลักษณะ หลายรูปแบบ และหลายวัตถุประสงค์จึงไม่มีนักวิชาการคนใด สามารถให้คำนิยามความหมายของการมีส่วนร่วมได้อย่างครอบคลุมและถูกต้อง นอกจากนี้ ขอบข่ายเนื้อหาสาระของการมีส่วนร่วม ยังไม่กระจ่างชัดเจนเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้คำนิยามคำว่ามีส่วนร่วมตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาที่เน้นเฉพาะตามความสนใจของตน

คูจาลาห์ (Douglah,1970,90 อ้างถึงใน จีรนนท์ อังกาสี,2551,8) กล่าวถึง ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าเป็นคำที่มีความหมายกว้าง และใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน นักการศึกษาใช้คำนี้ อ้างอิง ถึงการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์กิจกรรม หรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาส่วนกลุ่มอื่น ๆ ใช้คำนี้ในความหมายของการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

เกษม พูลทวี (2549,11) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมปฏิบัติตลอดจนส่งเสริม สนับสนุน ในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร โดยแต่ละฝ่ายสำนึกในภาระหน้าที่ ที่จะต้องรับผิดชอบในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โดยองค์กร ต้องเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมขององค์กรให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นทางตรง หรือทางอ้อม

ประพันธ์พงศ์ ชินพงษ์ (2551,10) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม เป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกัน ในเรื่องของความต้องการและทิศทางการเปลี่ยนแปลง ความเห็น พ้องต้องกันนั้นจะมีมากพอ จนเกิดความคิดริเริ่มโครงการ เพื่อการปฏิบัติการ กล่าวคือ ต้องเป็น การเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการนั้น และเหตุผลที่คนมาร่วมปฏิบัติการ ได้จะต้องตระหนัก ว่าการปฏิบัติการทั้งหมด โดยกลุ่ม หรือในนามของกลุ่มหรือกระทำการผ่านองค์กร ดังนั้นองค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวที่ทำให้การปฏิบัติการบรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ

วัลภา พรหมฤทธิ์ (2550,23) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการ หรือวิธีการต่าง ๆ ที่เปิดโอกาส ส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมชื่นชมในผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม โดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่ ซึ่งการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ก็เป็นโครงการ ที่ต้องอาศัยประชาชนพ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความถาวรยั่งยืน เช่นเดียวกัน

กิตติ กรทอง (2552,9) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องด้านจิตใจ และอารมณ์ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้คิดริเริ่มตัดสินใจ ปฏิบัติ รับผิดชอบ แก้ปัญหา การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาความสามารถควบคุมทรัพยากร การร่วมกิจกรรมตามหลักประชาธิปไตย ตลอดจนการให้อำนาจการเข้าไปมีหน้าที่รับผิดชอบ

ลลิตา ปะบุตร (2555,8) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาส ให้ประชาชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจการต่าง ๆ สนับสนุน ตัดสินใจ กำหนดการวางแผนอย่างมีระบบ กำหนดนโยบาย มีการติดตามผลและประเมินผลร่วมกัน นำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงพัฒนางานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

จุฑามาศ พันสวรรค (2562,11) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาส ให้บุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การสนับสนุน การปฏิบัติงาน การพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา ดังนั้น ประสิทธิภาพขององค์กรจึงขึ้นอยู่กับ การรวมพลัง ที่จะผลักดันให้ภารกิจประสบความสำเร็จ และบรรลุเป้าหมายดังที่ทุกคนคาดหวัง

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากร ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในกำหนดนโยบาย การวางแผน ตัดสินใจ รับผิดชอบ แก้ปัญหา การรับรู้ข่าวสาร

การพัฒนาความสามารถ ควบคุมทรัพยากร การประเมินผล รวมไปถึงการติดตามผล และนำผลไปปรับปรุงพัฒนาแก้ไข

ประเภทของการมีส่วนร่วม

โคเฮนและอัฟโฮฟฟ์ (Conen and Uphoff, 1977, 6) จำแนกขั้นตอน หรือประเภทของการมีส่วนร่วม โดยสรุป คือ มีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผน มีส่วนร่วมดำเนินการตามแผนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นการแสดงออกด้านความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบ หรือกำหนดระบบของโครงการ เป็นการประเมินปัญหา หรือทางเลือกที่จะสามารถเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนา โดยการประเมินสภาพที่เป็นอยู่และสาเหตุของปัญหา ซึ่งในขั้นตอนนี้ยังแบ่งย่อยออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในขั้นต้น (Initial Decision) เป็นการค้นหาความต้องการที่แท้จริง ซึ่งเป็นวิธีการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมของโครงการ

2. การมีส่วนร่วมในขั้นเตรียมการ (Ongoing Decision) เป็นการหาโอกาสหรือช่องทางในการแก้ปัญหา รวมทั้งลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการ

3. การมีส่วนร่วมในขั้นการตัดสินใจปฏิบัติการ (Operation Decision) เป็นการหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการ ได้แก่ อาสาสมัคร ผู้ประสานงาน หรือกลุ่มที่รวมตัวกัน ตามประเพณี เช่นกลุ่มสตรี หรือกลุ่มหนุ่มสาว เพื่อที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยการเป็นสมาชิกร่วมดำเนินการคัดเลือกผู้นำ และการสร้างพลังอำนาจให้แก่องค์กร

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงาน เป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วม ในการเป็นเจ้าของกิจกรรม และผลงานที่ปรากฏในขั้นตอนนี้ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนคือ

1. การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution) ได้แก่ การมีส่วนร่วมสละแรงกาย การสละเงิน การให้วัสดุอุปกรณ์ และการให้คำแนะนำ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้จะให้ความเต็มใจ

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน (Administration and Coordination) จะมีส่วนร่วมโดยวิธีการจ้างบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ การฝึกอบรมผู้ที่เข้าปฏิบัติในโครงการ หรือการให้คำปรึกษาในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ และเป็นผู้ประสานงานในโครงการด้วย

3. การมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ มักพบว่ามีลักษณะเป็นการบังคับให้เข้าปฏิบัติในโครงการมากที่สุด การมีส่วนร่วมโดยการบังคับให้ปฏิบัติ จะต่างจากการให้ความร่วมมือ เพราะการบังคับให้ทำนั้น ผลประโยชน์ (Benefits) จะไม่ใช่เป็นสิ่งที่สำคัญแต่ถ้าเป็นการมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจนั้น จะมีการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับหลังเกิดการมีส่วนร่วมด้วย

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น จากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบ

ที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

1. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านวัตถุ (Material Benefits) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเพิ่มผลผลิต รายได้ หรือทรัพย์สิน

2. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านสังคม (Social Benefits) ได้แก่ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่สังคม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะ หรือส่วนกลางของชุมชน เช่น การเพิ่มคุณภาพชีวิต การเกิดระบบน้ำประปา

3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล (Personal Benefits) ได้แก่ ความนับถือตนเอง (Self-esteem) พลังอำนาจทางการเมือง (Political Power) ความคุ้มค่าของผลประโยชน์ (Sense of Efficacy)

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป แต่การมีส่วนร่วมในขั้นนี้ ส่วนใหญ่ บทบาทดังกล่าวจะเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยจะเป็นการประเมินผลของงบประมาณที่จัดสรรนั้น นำไปใช้อย่างไร บางกรณีแม้แต่เจ้าหน้าที่เองยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าว การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนี้ จะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพลังความคิดของมวลชน ที่จะทำให้โครงการพัฒนาหรือสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

ประเภทของการมีส่วนร่วมโดยใช้มิติที่ต่างกัน ซึ่งเป็นแนวคิดของนักวิชาการสามารถจำแนกได้ 11 กลุ่มใหญ่ ๆ (แวน วิวพท์เล็ค, 2546, 34-35) ดังนี้

1. จำแนกตามกิจกรรมในการมีส่วนร่วม จำแนกจากกิจกรรมในโครงการว่า กิจกรรมใดที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย แบ่งได้ 3 มิติ คือ

- 1.1 การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ
- 1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ
- 1.3 การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนโครงการ

2. จำแนกตามประเภทกิจกรรม หรือขั้นตอนของการมีส่วนร่วม สามารถแบ่งได้ 4 ขั้นตอน คือ

- 2.1 การมีส่วนร่วมในการริเริ่มงาน/โครงการ
- 2.2 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผน
- 2.3 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนตามโครงการ
- 2.4 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนประเมินโครงการ

3. จำแนกตามระดับความสมัครใจในการเข้าร่วม สามารถแบ่งตามความสมัครใจได้ 3 ระดับ

- 3.1 การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ
- 3.2 การมีส่วนร่วมโดยการถูกชักนำ
- 3.3 การมีส่วนร่วมโดยการบังคับ/เกณฑ์จากผู้มีอำนาจเหนือกว่า

4. จำแนกตามวิธีการของการมีส่วนร่วม แบ่งได้ 2 วิธีคือ

4.1 การมีส่วนร่วมโดยตรง หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และกระบวนการพัฒนาด้วยตนเองเป็นหลัก

4.2 การมีส่วนร่วมโดยอ้อม หมายถึง การมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทนหรือไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงอย่างแท้จริง

5. จำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม แบ่งได้ 3 ระดับคือ

5.1 ระดับการมีส่วนร่วมเทียม หรือไม่มีส่วนร่วม

5.2 ระดับการมีส่วนร่วมในเพียงบางส่วน

5.3 ระดับการมีส่วนร่วมแท้จริงอย่างเต็มที่

6. จำแนกตามระดับความถี่ ของการมีส่วนร่วม เป็นการพิจารณาจากจำนวนผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมและหรือจำนวนครั้งในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ

7. จำแนกตามประสิทธิผลของการมีส่วนร่วม แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

7.1 การมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างชัดเจน

7.2 การมีส่วนร่วมไม่มีประสิทธิภาพ หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการได้เพียงบางส่วนเท่านั้น

8. จำแนกตามพิสัยของกิจกรรม แบ่งได้ 2 ลักษณะคือ

8.1 การมีส่วนร่วมต่อเนื่อง หมายถึง การมีส่วนร่วมกิจกรรมตลอดได้อย่างต่อเนื่อง

8.2 การมีส่วนร่วมเป็นช่วง ๆ หมายถึง การมีส่วนร่วมกิจกรรมเป็นระยะ ๆ ไม่มีความต่อเนื่องกัน

9. จำแนกตามระดับขององค์การ แบ่งได้ 3 ระดับคือ

9.1 การมีส่วนร่วมในระดับล่างขององค์การ

9.2 การมีส่วนร่วมในระดับกลางขององค์การ

9.3 การมีส่วนร่วมในระดับสูงขององค์การ

10. จำแนกตามประเภทของผู้มีส่วนร่วม แบ่งได้ 4 ประเภท คือ

10.1 ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น

10.2 ผู้นำท้องถิ่น

10.3 เจ้าหน้าที่ของรัฐ

10.4 คนต่างชาติ

11. จำแนกตามลักษณะการวางแผน แบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ

11.1 การวางแผนจากบนลงสู่ล่าง

11.2 การวางแผนจากล่างสู่บน

12. จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ประเภทของการมีส่วนร่วมนั้น มีหลากหลายประเภทสามารถจำแนกได้ตามกิจกรรมของการมีส่วนร่วม ซึ่งเมื่อบุคคลได้เข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งแล้ว ทำให้มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทุกด้านให้ดีขึ้นหรือเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่เดิม

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการจัดการศึกษา โดยมีนักการศึกษาได้อธิบายไว้หลายประการดังนี้

สมฤทธิ กางเพ็ง (2545,อ้างถึงใน ลลิตา ปะบุตร,2555,9) ให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมไว้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ เกี่ยวข้องผูกพันกับงานหรือองค์กรนั้น โดยมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ร่วมกันแล้ว จะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงร่วมกัน และได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังนี้

1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิดและอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดเพียงคนเดียว
2. การมีส่วนร่วมมีผลทางจิตวิทยา คือ ทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลง เกิดความร่วมมือ และเกิดการยอมรับมากขึ้น
3. เป็นการเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์ในการทำงาน ร่วมกันเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ความสามารถ ทักษะในการทำงาน

5. การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น

เจษฎา หล้าคำ (อ้างถึงใน ดิเรก อนันต์,2556,19) กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน ของบุคคลที่จะพัฒนาศักยภาพของบุคคลในการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนเอง และหาวิธีแก้ปัญหของชุมชนเอง และหาวิธีแก้ไขอย่างเหมาะสม
2. การมีส่วนร่วมทำให้เกิดพลังการต่อรอง เกิดการยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้อย่างกลมกลืนกัน
3. เป็นการส่งเสริมบทบาทหน้าที่ด้านต่าง ๆ ให้ชุมชน
4. ส่งเสริมให้ชุมชนทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวิธีการพัฒนาตนเอง อันจะนำไปสู่กระบวนการกระจายอำนาจจากศูนย์กลางสู่ท้องถิ่นในอนาคต และเกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า จุดสำคัญในการพัฒนาด้านต่าง ๆ นั้นจะเกิดความสำเร็จได้ต้องอาศัย การมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กร เพื่อที่จะพัฒนาฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ โดยเกิดการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา ทุกคน

สแวนส์เบอร์ก (Swansburg) ศาสตราจารย์แห่งวิทยาลัยการแพทย์จอร์เจีย ได้แบ่งองค์ประกอบสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1. การไว้วางใจกัน (trust) การไว้วางใจกันถือว่าเป็นปรัชญาพื้นฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์หากได้รับความไว้วางใจให้ดำเนินงาน ฝ่ายบริหารเพียงดูแลความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ และดูแลผลสุดท้ายของงานก็เพียงพอแล้ว ดังนั้นฝ่ายบริหารจึงควรอำนาจการตัดสินใจเท่าที่ จะสามารถทำได้แก่ผู้ปฏิบัติงาน

2. ความผูกพัน (Commitment) การที่แต่ละคนทั้งผู้บริหารและ ผู้ใต้บังคับบัญชา ได้มาปฏิบัติร่วมกัน มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความผูกพันต่อกัน และการที่บุคคลในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รู้เป้าหมายขององค์กร จะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และพร้อมที่จะทำผลประโยชน์ให้กับองค์กร

3. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ (goals and objectives) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ร่วมกันของผู้บริหาร ร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร ย่อมสร้างความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ เพราะทุกคนมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน มีการทำงานที่มีทิศทางเดียวกัน มีความรับผิดชอบ ร่วมกัน ผลผลิตหรือผลงานก็จะออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบ และสามารถดูแลตนเองได้ (autonomy) หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานมีความเป็นอิสระในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบ

5. คุณลักษณะอื่น ๆ (other characteristics) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรเป็นเรื่องของการให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ใช่การกีดกันคนออกไปจากการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วม นั้นต้องเป็นไปโดยความสมัครใจไม่ใช่การบังคับ

สุภาพร รอดถนอม สังเคราะห์แนวคิดจากนักวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วม และสรุปว่าหลัก ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่ามี 4 ประการ ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน
2. การกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ
3. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน
4. การไว้วางใจกัน

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (209-211) ได้นำมาสรุปเป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบ มีส่วนร่วมไว้ 6 ประการ คือ

1. การกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ คือการที่ผู้บริหารเปิดโอกาส ให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจ ในเรื่องสำคัญขององค์กร มีการแบ่งอำนาจ ในการตัดสินใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องเกิดความตระหนักถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของตน และตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบ ด้วยความมีเหตุผล และคำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรเป็นหลัก

2. ความไว้วางใจ คือ แนวคิดที่เป็นปรัชญาพื้นฐานของการบริหาร แบบมีส่วนร่วมผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์ หากได้รับความไว้วางใจให้ดำเนินงาน ฝ่ายบริหารเพียงดูแลความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ และดูแลผลสุดท้ายของงานก็เพียงพอแล้ว

3. การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย และร่วมรับผิดชอบดำเนิน คือการตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกันของผู้บริหาร ร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร ย่อมสร้างความขัดแย้ง ที่จะเกิดขึ้นได้ เพราะทุกคนมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน มีการทำงาน ที่มีทิศทางเดียวกัน มีความรับผิดชอบร่วมกัน ผลผลิตหรือผลงานก็จะออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. มีความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบ และสามารถดูแลตนเองได้ คือผู้ปฏิบัติงานมีความเป็น อิสระในการคิด การตัดสินใจ และการดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบ

5. ความผูกพันต่อกัน และรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน คือการที่แต่ละคนทั้งผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาได้มาปฏิบัติร่วมกัน มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกัน และกัน เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความผูกพันต่อกัน และการที่บุคคลในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รู้เป้าหมายขององค์กร มีความรู้สึก เป็นเจ้าของกิจการร่วมกัน และร่วมมือกันอย่างเต็มที่ตามกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึก เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและพร้อมที่จะทำผลประโยชน์ให้กับองค์กร

6. การให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน และทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ การให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องครบถ้วน และทันสมัยต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เนื่องจากผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้มีบทบาทในการร่วมตัดสินใจ ดังนั้นข้อมูลข่าวสารจึงเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่จะทำให้การตัดสินใจนั้น ถูกต้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการหลายท่านที่ให้แนวคิดลักษณะของการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ดังนี้

เมตต์ เมตต์การุณจิต ได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมโดยแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้า โครงการ มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษา ที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรคไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไป หรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมโดยตรงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่า เป็นการร่วมอย่างเป็นทางการ และมักทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่นคำสั่งแต่งตั้ง หนังสือเชิญประชุม บันทึกการประชุม เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อม ซึ่งเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมาย อย่างไม่เป็นทางการโดยไม่ได้ร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหาร แต่เป็นเรื่องของการสนับสนุนส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น เช่นบริจาคเงิน ทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ เป็นต้น

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิด และอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดเพียงคนเดียว

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลในทางจิตวิทยา คือทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลงในขณะที่เดียวกันก็เกิดการยอมรับมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นวิธีการที่ผู้บริหารสามารถใช้ทดสอบว่าสิ่งที่ตนเองรู้ตรงกับสิ่งที่ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาหรือไม่

3. เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่าสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสได้ใช้ความสามารถ และทักษะ ในการทำงานร่วมกัน เกิดความมีน้ำใจ (team spirit) และความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น

5. การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้น และส่งเสริมให้มีการปรับปรุงงาน ความเป็นไปได้สูง ตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานมากขึ้น

ประภาพรณ รักเลี้ยง ได้กล่าวประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. การยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากการที่บุคคลมีส่วนร่วมในการวางแผนการเปลี่ยนแปลง บุคคลจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

2. ช่วยให้การวางแผน และการตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพมากขึ้น

3. ช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ร่วมงาน ทำให้เกิดความผูกพันงานต่อองค์การ

4. ช่วยให้เกิดการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

5. ผู้ร่วมงานเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากซึ่งกันและกัน

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ มีความราบรื่นมากขึ้น

จอมพงศ์ มงคลวนิช กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. ทำให้การบริหารหรือการพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหา มีความหลากหลายเป็นไปอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ เพราะเป็นการระดมแนวคิดจากบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งรอบรู้และประสบการณ์

2. ทำให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน โดยมีให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีอำนาจมากเกินไป ซึ่งอาจนำไปสู่การใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้องอันเกิดผลเสียหายแก่องค์การได้

3. เป็นการขจัดปัญหา มิให้การดำเนินนโยบายใด ๆ มีผลต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากเกินไป ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุติธรรมในการดำเนินการต่อทุกฝ่ายได้

4. ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

5. การรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่ายจะก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และตรงเป้าหมาย โดยทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

6. การรวมตัวกันของบุคคลเป็นเครือข่าย จะก่อให้เกิดพลังที่เข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตรงเป้าหมาย โดยทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

พงศ์พันธ์ เจริญฤทธิ์ (2534:19) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อได้รู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับการเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเกิดจากการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้เข้าร่วมด้วยกัน หรือจากการได้รับความช่วยเหลือจากผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ ดังนั้นปัจจัยที่มีผลให้เข้ามามีส่วนร่วม และไม่เข้าร่วม สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. บุคคลที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้น สอดคล้องกับความเชื่อพื้นฐาน ทัศนคติและค่านิยมของตนเอง

2. บุคคลและกลุ่มบุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมก็ต่อเมื่อกิจกรรมนั้น มีคุณค่า สอดคล้องกับผลประโยชน์ของตนเอง รวมทั้งปกป้องผลประโยชน์ของตน

3. บุคคลที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ถ้ากิจกรรมนั้นไม่สอดคล้องกับสิ่งที่บุคคลคาดหวัง หรือถ้าเคยได้รับประสบการณ์ที่เป็นอคติต่อกิจกรรมนั้นมาแล้ว

4. การมีส่วนร่วมของคนเป็นไปอย่างเสรี บุคคลจะเข้าร่วมตามความพอใจของตนเอง และจะไม่เข้าร่วมเมื่อถูกบีบบังคับ

5. การมีส่วนร่วมของบุคคลจะขึ้นอยู่กับความสามารถและโอกาส

6. บุคคลจะเข้าร่วมในกิจกรรมก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุน กระตุ้นและจูงใจ

ปรัชญา เวสารัชช์ (2528:170) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มี 4 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อม สังคมการทำงานในสถานศึกษา บรรยากาศการทำงาน

2. ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหาร

3. ปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทน การเลื่อนเงินเดือน เลื่อนวิทยฐานะ

4. ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ ความคาดหวังในผลประโยชน์ ความรู้สึกเกรงใจ เพื่อให้เกิดความสามัคคี

ดับเบิลยู. ริดเดอร์ (W.Reeder,1973: 94-98) ได้แบ่งปัจจัยที่เป็นเหตุผลในการตัดสินใจของคน เพื่อจะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมเป็น 11 ประเภท คือ

1. เป้าหมาย (goal) การกระทำทุกอย่างจะต้องมีเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์อาจจะเป็นความเชื่อ ความรู้สึก แลงการณ์ของทางราชการ และอาจจะเป็นเงื่อนไขที่ตนเองหรือ คนอื่นเป็นผู้กำหนดให้เป็นไปในแนวความปรารถนา

2. ความเชื่อ (belief) เป็นความคิดหรือความรู้สึกที่เกิดขึ้นเอง โดยปราศจากการอ้างอิงใด ๆ ความเชื่อนี้จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เพราะคนส่วนมากจะเลือกทำตามความเชื่อพื้นฐานที่เขาอยู่ดั้งเดิม

3. ค่านิยม(value) เป็นระบบหนึ่งของความเชื่อ การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมนั้น ๆ จะต้องสร้างเงื่อนไขในการดำรงชีวิต การที่จะทำหรือไม่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีพื้นฐานจากการที่สังคมนั้นตัดสินใจแล้วว่าได้หรือเลว

4. ความเคยชิน และขนบธรรมเนียมประเพณี (habit and customs) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นมาจากความรับผิดชอบภายในกลุ่ม ซึ่งคนในสังคมจะยอมรับด้วยความเต็มใจ เป็นแบบอย่างที่เหมาะสมและมีเหตุผล ซึ่งการกระทำที่แสดงออกมาเช่นนี้ เป็นเพราะความเคยชิน และเป็นประเพณีดั้งเดิมยึดถือมานาน

5. ความคาดหวัง (expectations) เป็นความรู้สึกภายในตัวเราหรือที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคล กลุ่มและสังคม ที่ได้คาดหวังให้ตัวเราควรจะมี ความเชื่อ ความรู้สึก หรือแสดงการกระทำออกมาตามที่ต้องการ

6. ข้อผูกพัน (commitments) เมื่อมีการรวมกลุ่มกิจกรรมพิเศษขึ้นในสังคม ก็จะมีข้อผูกพันที่สมาชิกในกลุ่มจะต้องทำตามสัญญาหรือข้อผูกพันตามที่กลุ่มได้ตั้งขึ้น เมื่อมีการรวมกลุ่มกิจกรรมพิเศษขึ้นในสังคม ก็จะมีข้อผูกพันที่สมาชิกในกลุ่มต้องทำตามสัญญาหรือข้อผูกพันตามที่กลุ่มได้ตั้งขึ้น

7. การบังคับ (force) เป็นความรู้สึกของคนที่จะต้องทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยไม่มีทางเลือก อาจถูกบังคับโดยกฎหมายหรือกฎหมายก็ได้ การบังคับนี้จะรุนแรงกว่าการสมัครใจทำเอง

8. โอกาส (opportunity) เป็นความเชื่อของคนที่คิดว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่สามารถจะเลือกกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามโอกาส ที่ตนมีอยู่ แต่บางคนก็ไม่มีโอกาสจะเลือกกระทำได้ เพราะสถานการณ์ไม่เอื้ออำนวย

9. ความสามารถ (ability) การที่คนยอมรับว่า ตนเองมีขีดความสามารถเพียงใด ที่จะสามารถกระทำการที่ตนต้องการให้สำเร็จลุล่วงไปได้

10. การสนับสนุน (support) เป็นส่วนหนึ่งของการช่วยเหลือ หรือต่อต้านซึ่งเกิดจากตัวบุคคล หรือกลุ่ม ให้การสนับสนุนด้านความคิดเห็น หรือเป็นแรงกระตุ้นให้คนกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไป เนื่องจากเขารู้สึกว่ามีผู้สนับสนุนให้เขาทำ

...การมองแต่ตนเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตนเองต้องกระทำเช่นนั้น

ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม

นิว สตรอม(Newstorm,1993 อ้างถึงใน ณรงค์ วาริชล,2551) พบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม คือ

1. ลักษณะขององค์กรโครงสร้างขององค์กรวัฒนธรรมขององค์กรหากองค์กรมีโครงสร้างใหญ่ ขั้นตอน การปฏิบัติมากเช่น ระบบราชการ จะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้

2. นโยบายองค์กร ที่ขาดความชัดเจนจะทำให้บุคลากรไม่แน่ใจเป้าหมายแนวทางการปฏิบัติ จึงเกิดความลังเลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม

3. ภาวะผู้นำซึ่งถ้าหากว่าผู้นำเชื่อว่าผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้ไม่มีศักยภาพไม่มีความก้าวหน้า ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน งานจะสำเร็จได้ต้องควบคุมภาวะผู้นำ

4. ลักษณะงานซึ่งหากว่างานที่สามารถทำสำเร็จได้ด้วยตัวเอง เช่น งานในห้องทดลอง ลักษณะงานเช่นนี้ จะทำให้บุคลากรไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่นระดับการศึกษาวิชาชีพ โดยถ้าหากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่สูงอยู่ในตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบมาก ก็จะแสวงหาการมีส่วนร่วมมากกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า และหน้าที่ความรับผิดชอบที่น้อยกว่าด้วย

การมีส่วนร่วม เป็นการเข้าไปเกี่ยวข้องทางความคิด จิตใจ อารมณ์ และทางกาย การมีส่วนร่วมมีความหมายทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ การมีส่วนร่วมครอบคลุมทั้งมิติด้านความสามารถ เวลา และโอกาสที่จะมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำจึงมีทั้งผู้กระทำ หรือผู้รับ และสาธารณชนผู้เป็นบริบทของการกระทำ การมีส่วนร่วมเป็นปรากฏการณ์ที่มีความหลากหลาย เป็นความพยายามร่วมกันในสหกรณ์เพื่อแก้ปัญหา และบรรเทาความต้องการของตน สหกรณ์โดยเริ่มจากการ รับรู้ร่วมกัน คิดร่วมกัน และกระทำร่วมกันในโครงการอย่างต่อเนื่อง Cohen and Uphoff (1980) เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วม 4 แบบ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุด คือการกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญ จากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานตามโครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์วิธีใด เช่นการสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารงาน การประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ และคุณภาพแล้วยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลประโยชน์ในทางบวก และผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์ และเป็นโทษต่อบุคคลในสังคม

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็นความชอบ และความคาดหวัง ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มได้

5. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการปฐมนิเทศ การนิเทศด้านการเรียน การให้บริการ แนะนำการประพฤติปฏิบัติตนให้คำแนะนำ คำปรึกษา การจัดทำประวัติ ข้อมูลผลการเรียน ความประพฤติ การจัดกิจกรรมให้กับ นักเรียน นักศึกษา แต่ละกลุ่ม พบปะนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม ติดตามการเข้าชั้นเรียน การขาดเรียน การหนีเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม ผลการเรียนรู้แก้ปัญหา ของนักเรียน นักศึกษา อบรมชี้แจงเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหามาตรฐานพบครูที่ปรึกษา หัวหน้าแผนกวิชา ฝ่ายวิชาการ และผู้ปกครองตลอดจนการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

ความหมายของการพัฒนา มีนักวิชาการให้ความหมายของการพัฒนาไว้ ดังนี้ ยนต์ ชุ่มจิต (2541) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การดำเนินการที่จะส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอนและทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงานรวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรม

คำหามาน คำไค (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้มีคุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น หรือสูงขึ้น ด้วยวิธีการ และกิจกรรมต่าง ๆ

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้มีคุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น หรือสูงขึ้น ด้วยวิธีการ และกิจกรรมต่าง ๆ

เชาวเรศ ใจทัด (2559) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานลงมือปฏิบัติจริง ด้วยการวางแผนที่ดีมีจุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนา หรือการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น ทำให้ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การกระทำภาระกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการประพฤติอย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน

ลักษณะของการพัฒนา

จากความหมายของการพัฒนาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ลักษณะของการพัฒนามีหลายประการ ซึ่งลักษณะสำคัญของการพัฒนานั้น สนธยา พลศรี (2547:5-6) อธิบายไว้ดังนี้

1. เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคุณภาพ ปริมาณและสิ่งแวดล้อม ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้นหรือให้มีความเหมาะสม อันเป็นการเปลี่ยนอย่างรอบด้าน ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงในด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวเท่านั้น หรืออาจจะเรียกได้ว่าต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดระบบ ซึ่งเป็นลักษณะตามความหมายทางด้านพัฒนาบริหารศาสตร์

2. มีลักษณะเป็นกระบวนการ คือการเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอน และอย่างต่อเนื่องกัน โดยแต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นลำดับ ไม่สามารถข้ามขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งได้

3. มีลักษณะเป็นพลวัต คือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะเป็นแบบรวดเร็วหรือช้า ๆ ปริมาณมากหรือน้อยก็ได้

4. เป็นแผนโครงการ คือ เกิดขึ้นจากการเตรียมการไว้ล่วงหน้าว่าจะเปลี่ยนแปลงใคร ด้านใด ด้วยวิธีการใด เมื่อไร ใช้งบประมาณเท่าใด ใครรับผิดชอบ เป็นต้น ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า

5. เป็นวิธีการ การพัฒนาเป็นมรรควิธีหรือกลวิธีที่นำมาใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่กำหนด เช่น การพัฒนาสังคม การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาชุมชน ต่างก็เป็นวิธีการพัฒนาแบบหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง

6. เป็นปฏิบัติการ คือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ไม่เป็นเพียงแนวความคิดหรือเป็นเพียงรายละเอียดของแผนและโครงการเท่านั้น เพราะการพัฒนาเป็นวิธีการที่ต้องนำมาใช้ปฏิบัติจริงจึงจะเกิดผลตามที่ต้องการ

7. เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ เพื่อประโยชน์ของมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์โลกประเภทเดียวที่สามารถจัดทำแผนโครงการ และคิดค้นวิธีการในการที่จะพัฒนาตนเอง และสิ่งต่าง ๆ ได้ การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตาม ถ้าไม่ได้เกิดจากการกระทำของมนุษย์แล้วจะไม่ใช่ว่าการพัฒนาแม้ว่าจะมีลักษณะอื่น ๆ เหมือนกับการพัฒนาก็ตาม

8. ผลที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมหรือพึงพอใจ ทำให้มนุษย์และสังคมมีความสุข เพราะการพัฒนาเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์นั่นเอง

9. มีเกณฑ์หรือเครื่องชี้วัด คือ สามารถบอกได้ว่าลักษณะที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นการพัฒนาหรือไม่ ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น เปรียบเทียบกับสภาพเดิมก่อนที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการชี้วัดในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านคุณภาพ ปริมาณ สิ่งแวดล้อม ความคงทนถาวร การประเมินผลจากผู้ที่เกี่ยวข้องว่ามีความเหมาะสม หรือพึงพอใจหรือไม่ และระดับใด เป็นต้น

10. สามารถเปลี่ยนแปลงได้ การพัฒนานอกจากจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อมนุษย์สังคม และสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์แล้ว รูปแบบ กระบวนการ และวิธีการพัฒนางานก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากมนุษย์ และสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลของการพัฒนา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้อง

ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยการพัฒนาใหม่ ๆ จึงเกิดขึ้นอยู่เสมอ

2.3 บริบทและโครงสร้างในการบริหารสถานศึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา

วิทยาลัยการอาชีพพะเยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งการบริหารงานออกเป็นฝ่าย ดังนี้ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือฝ่ายวิชาการ และฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา โดยฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้ งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา งานครูที่ปรึกษา งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน งานสวัสดิการนักเรียน นักศึกษา งานโครงการพิเศษ และการบริการชุมชน งานครูที่ปรึกษา เป็นส่วนงานหนึ่งในฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา มีหน้าที่ และความรับผิดชอบ ดังนี้ เสนอแต่งตั้งครูที่ปรึกษา ควบคุม ดูแล ส่งเสริม การจัดทำ จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา ส่งเสริม ประสานงาน ครูที่ปรึกษาให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริม ประสานงานครูที่ปรึกษาให้ความคิดเห็น และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา ในการลงทะเบียนเรียน ความเห็นชอบ แก่นักเรียน ขอเพิ่ม และการขอลอนรายวิชา การขอพักการเรียน การโอนย้าย การลาออก การขอ ผ่อนผัน หรือเว้นการชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชา ติดตาม แนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ย แก่นักเรียน นักศึกษา ประสาน กับครูแผนกวิชา และงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษา และผู้เข้ารับ การอบรมในสถานศึกษา ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานครูที่ปรึกษา สรุปผลการประเมิน และนำผลการประเมินเสนอฝ่าย พัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน เป็นข้อมูลในการเตรียมเครื่องมือแบบฟอร์ม ที่เกี่ยวข้อง กับระบบครูที่ปรึกษาโครงการ และรายงาน การปฏิบัติงานตามลำดับชั้น ดูแลบำรุงรักษา และรับผิดชอบทรัพย์สิน ของสถานศึกษาที่ได้รับ มอบหมาย ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย สถานศึกษาแบ่งการบริหารงานออกเป็นฝ่ายดังนี้

1. ฝ่ายบริหารทรัพยากร
2. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ
3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา
4. ฝ่ายวิชาการ

2.3.1 ฝ่ายบริหารทรัพยากร แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

1. งานบริหารงานทั่วไป
2. งานบุคลากร
3. งานบัญชี
4. งานการเงิน
5. งานพัสดุ
6. งานอาคารสถานที่
7. งานทะเบียน
8. งานประชาสัมพันธ์

2.3.2 ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

1. งานวางแผนและงบประมาณ
2. งานศูนย์ข้อมูลสารสนเทศ
3. งานความร่วมมือ
4. งานวิจัย พัฒนา นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์
5. งานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
6. งานส่งเสริมผลิตผลการค้า และประกอบธุรกิจ
7. งานฟาร์มและโรงงาน(เฉพาะสถานศึกษาที่เปิดทำการสอน)

2.3.3 ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา แบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ดังนี้

1. งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา
2. งานครูที่ปรึกษา
3. งานปกครอง
4. งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน
5. งานสวัสดิการนักเรียน นักศึกษา
6. งานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน

2.3.4 ฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็นแผนกและงานดังนี้

1. แผนกวิชา
2. งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
3. งานวัดผลและประเมินผล
4. งานวิทยบริการและห้องสมุด
5. งานอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี
6. งานสื่อการเรียนการสอน

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับครูที่ปรึกษา

1 ความหมายของครูที่ปรึกษา

ความหมายของครูที่ปรึกษาที่ผู้ประเมินได้ศึกษาค้นคว้าและได้รวบรวมความคิดของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านดังนี้

เกษมส์ กิ่งชนะ (2554 : 9) ได้กล่าวว่าครูที่ปรึกษา คือ ผู้ที่ให้ความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสถาบันให้ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และดูแลนักศึกษาในด้านการศึกษา ปัญหาส่วนตัว และสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างคณาจารย์ และสถาบัน

สิริอร ช้อยุ่น (2555 : 1) ให้ความหมายว่า ครูที่ปรึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายและแต่งตั้งจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลนักเรียน นักศึกษาในด้านการเรียน ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียน นักศึกษาพบปัญหา และอุปสรรค

ที่อาจจะเป็นสาเหตุทำให้ไม่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา ด้านการปรับตัวในการดำรงชีวิต ในสถาบันการศึกษา และด้านอื่น ๆ

ประจักษ์ เลขตะระโก (2555 : 15) ได้กล่าวว่าครูที่ปรึกษา หมายถึง ครูที่สถานศึกษา แต่งตั้งขึ้นให้เป็นครูที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งการเรียน ความประพฤติให้กับนักเรียน นักศึกษา และชี้แนะแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนให้เข้ากับสภาพ สังคมในปัจจุบัน และอนาคต

ชาติรี จำปาศรี (2558 : 11) ได้ให้ความหมายว่า ครูที่ปรึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับ มอบหมาย และแต่งตั้งจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล และสั่งสอนนักเรียน นักศึกษา ใน ด้านการเรียน ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือเมื่อ นักเรียน นักศึกษา พบปัญหาและอุปสรรค ที่อาจจะเป็นสาเหตุทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ ด้านการศึกษา ด้านการปรับตัวในการดำรงชีวิตในสถานศึกษา และด้านอื่น ๆ

จากความหมายของครูที่ปรึกษาตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า ครูที่ปรึกษา คือ บุคคล ที่มีความรู้ ความสามารถ ซึ่งได้รับมอบหมายและแต่งตั้งจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล ให้คำปรึกษาแนะนำ และสั่งสอนนักเรียน นักศึกษา พร้อมกับช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ใน ด้านการเรียน ด้านสังคม ด้านส่วนตัว ดูแลความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา และทำหน้าที่ดูแล รับผิดชอบการดำเนินชีวิตของนักเรียน นักศึกษาแทนบิดา มารดาขณะที่นักเรียน นักศึกษา ศึกษา อยู่ในวิทยาลัย

2. จุดมุ่งหมายของระบบครูที่ปรึกษา

การจัดระบบครูที่ปรึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา และสนับสนุนการเรียน ของนักเรียน นักศึกษาด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ

คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (2553 : 4) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาไว้คือ

1. เพื่อให้เกิดกระบวนการติดต่อสื่อสารระหว่างมหาวิทยาลัยกับนักศึกษา สร้างความอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งพร้อมจะช่วยเหลือทุกด้าน
2. เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร ลักษณะรายวิชาที่เรียน การเลือกวิชาเรียน การลงทะเบียนเรียน วิธีการเรียนและการวัดผลทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาสามารถศึกษา จนสำเร็จครบตามหลักสูตร
3. เพื่อสนับสนุนด้านการบริหารของมหาวิทยาลัย ช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและคำสั่งต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย อีกทั้งบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้กับนักศึกษา
4. เพื่อช่วยส่งเสริมนักศึกษาให้สามารถพัฒนาการดำเนินชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมจนสำเร็จการศึกษา (คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏกำแพงเพชร. 2553 : 4)

นริทธิ์ ไกรเทพ (2556:19) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของครูที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. ช่วยเสริมสร้างความรู้ในด้านการเรียน และประสบการณ์ให้กับนักเรียน สามารถนำไปใช้ในอนาคตได้
2. ช่วยส่งเสริมให้เป็นผู้มีคุณธรรม มีศีลธรรมจรรยา มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น มองโลกในทางสร้างสรรค์ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนสามารถมีชีวิตในสังคม ด้ราบรื่น
3. ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน สามารถรู้เท่าทันเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว
4. ช่วยกล่อมเกลานิสัย กิริยามารยาท และพฤติกรรมนักเรียนในลักษณะที่ดีงาม เป็นที่ยอมรับของสังคม

จากความหมายของจุดมุ่งหมายของระบบครูที่ปรึกษาตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปจุดมุ่งหมายระบบครูที่ปรึกษาได้ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาด้านวิชาการจนสำเร็จการศึกษา
2. เพื่อเป็นที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตในวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนในเรื่องการศึกษาและการใช้ชีวิตที่แตกต่างที่เคยอยู่กับครอบครัว
3. เพื่อช่วยประสาน ทำความเข้าใจ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่าง นักเรียน นักศึกษา ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. เพื่อต้องการให้นักเรียน นักศึกษาทุกคนได้รับการส่งเสริมช่วยเหลือให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษา และดำรงตนอยู่ในสถานศึกษาอย่างมีความสุข

3. คุณลักษณะของครูที่ปรึกษา

คุณลักษณะของครูที่ปรึกษาที่ดีนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ครูที่ปรึกษาควรได้รับทราบ และนำไปปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถของตนเอง ซึ่งคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาที่ดีนั้นตามนี้

บรรยาย ทิมธรรม (2551) กล่าวถึง คุณลักษณะของครูที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของนักศึกษา ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 3 ด้าน ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านบริการ ผลการวิจัยพบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาที่พึงประสงค์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านวิชาการ และด้านการบริการตามลำดับ ให้ความเห็นถึงคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาคือ

1. มีความเข้าใจคน
2. มีความเป็นมิตร
3. มีอารมณ์ขัน
4. มีความมั่นคง ไม่รวนเร
5. มีความอดทน
6. มีความตรงไปตรงมา ยุติธรรม
7. มีศิลปะในการติดต่อผู้อื่นและงานอย่างมีกลเม็ด
8. มีความเมตตากรุณา
9. มีไหวพริบเฉลียวฉลาด

10. มีความจริงใจ

คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2553 : 9) ได้ให้ความหมายคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีเพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบและใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองซึ่งคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดี มีดังนี้

1. รู้ระเบียบอย่างชัดเจน
2. รู้วิธีการเรียนการสอนในคลินิก
3. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
4. มีความรับผิดชอบที่ดี
5. มีความเมตตากรุณา
6. ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา
7. มีความจริงใจ และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
8. มีเหตุผล และมีความสามารถในการแก้ปัญหา
9. ไวต่อการรับรู้และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็ว
10. มีหลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาและมีจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา
11. มีความประพฤติเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีได้
12. รู้บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างดี
13. มีประสบการณ์ในหน้าที่งานอาจารย์ที่ปรึกษา
14. มีความรู้กว้างขวางและทันเหตุการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

ประจักษ์ เลขตะระโก (2555 : 18) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของครูที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการและการให้คำปรึกษา เป็นผู้มีน้ำใจให้การศึกษา พร้อมทั้งจะเสียสละเวลาและอุทิศตนเพื่อนักเรียน นักศึกษา มีความเมตตากรุณา มีจิตใจโอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส ร่าเริง มีความเป็นกันเอง มีเหตุผล พุดจาไพเราะอ่อนหวาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่น มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน นักศึกษาให้ความไว้วางใจและยกย่อง เกื้อหนุนสนับสนุน มีความรับผิดชอบ มีความอดทนต่อการแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีไว้ในคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา (2555 : 8) ดังนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
2. ใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา
3. สละเวลาพบกับนักศึกษาเพื่อทราบปัญหาของนักศึกษา
4. เข้าใจปัญหาของนักศึกษา พร้อมและรับที่จะช่วยเหลือนักศึกษา
5. มีเหตุผลและมีความสามารถในการแก้ปัญหา
6. มีทักษะการสื่อสาร
7. เอาใจใส่ความประพฤติของนักศึกษา
8. เป็นบุคคลที่ยอมรับและพยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง
9. มีจิตสำนึกของความเป็นอาจารย์มืออาชีพ

10. มีความรับผิดชอบ

11. มีหลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา และมีจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา

กัญญานันท์ หินแก้ว (2558:31) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะด้านการบริการ ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีนั้น ครูเป็นผู้ช่วยแก้ปัญหาได้ทุก ๆ ด้าน มีทักษะความรู้ความสามารถ เข้าใจในระเบียบ หลักการการช่วยเหลือนักศึกษา และเป็นผู้ที่สนใจข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบัน

จากความหมายของคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าครูที่ปรึกษาควรเป็นบุคคลที่มีความเสียสละและมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานครูที่ปรึกษาเพื่อที่จะดูแลนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ช่วยแก้ปัญหา และให้ความรู้ ให้คำแนะนำในส่วนต่าง ๆ ที่ช่วยให้นักเรียน นักศึกษาได้รอดพ้นจากอุปสรรคทางการเรียน อุปสรรคทางเรื่องส่วนตัว เรื่องสังคม และให้ประสบความสำเร็จจนสำเร็จการศึกษาทุกคน

4. ขอบข่ายงานของครูที่ปรึกษา

การจัดการศึกษาตามนโยบายการศึกษาของชาติ สถานศึกษาต่าง ๆ จึงต้องรับนโยบายของรัฐบาลปฏิบัติ และสอดคล้องกับการดำเนินงานครูที่ปรึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตลอดจนการประกันคุณภาพการศึกษา นโยบายระเบียบและแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 จึงให้แบ่งหน้าที่การบริหารงานเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายแผนงาน และความร่วมมือ และฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ซึ่งงานครูที่ปรึกษา อยู่ในฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา มีหน้าที่ดังนี้

1. เสนอแต่งตั้งครูที่ปรึกษา

2. ควบคุม ดูแล ส่งเสริม การจัดทำ จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา

3. ส่งเสริม ประสานงาน ครูที่ปรึกษาแนะนำนักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

4. ส่งเสริม ประสานงาน ครูที่ปรึกษาให้ความคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการลงทะเบียนเรียน ให้ความเห็นชอบแก่นักเรียน นักศึกษา ในการลงทะเบียนรายวิชา การลงทะเบียนเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ การขอเปลี่ยน ขอเพิ่ม และขอถอนรายวิชา การขอพักการเรียน การโอนย้าย การลาออก การขอพักผ่อน หรือยกเว้นการชำระเงินค่าลงทะเบียน รายวิชา ติดตาม แนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การคำนวณหาค่าธรรมเนียมแก่นักเรียน นักศึกษา

5. ประสานงานกับครู แผนกวิชา และงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษา และผู้เข้ารับการอบรมในสถานศึกษา

6. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา สรุปผลการประเมินและนำผลการประเมินเสนอฝ่ายบริหาร และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

7. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานเป็นข้อมูล จัดทำเครื่องมือแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับระบบครูที่ปรึกษา เสนอโครงการ และรายงานการปฏิบัติงาน ตามลำดับชั้น

8. ดูแล บำรุงรักษา และรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

9. ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

สรุปได้ว่า ขอบข่ายงาน คือ การให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา ในความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา ในเรื่องการเรียน เรื่องส่วนตัว ทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล ประสานงานกับครูในรายวิชา ครูในแผนก และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษา ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เป็นผลดีแก่นักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา

6. บทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

ชาตรี จำปาศรี (2558:13-16)กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษาไว้ว่าบทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษาของสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพและมีความสำคัญต่อการสร้างความสำเร็จของนักเรียน นักศึกษา โดยบทบาทและหน้าที่ของครูที่ปรึกษาแบ่งออกเป็น

6.1 ครูที่ปรึกษาด้านวิชาการ

ครูที่ปรึกษาด้านวิชาการเป็นครูที่วิทยาลัยต่าง ๆ แต่งตั้งให้เป็นผู้ทำหน้าที่ที่ปรึกษา มีหน้าที่หลัก คือการให้การปรึกษาทางวิชาการแก่นักเรียน นักศึกษาในความดูแลของตน และการให้การปรึกษาในด้านอื่น ๆ อันจะส่งผลกระทบไปถึงการพัฒนาความสามารถทางวิชาการของนักเรียน นักศึกษาด้วย

การให้การปรึกษาทางวิชาการที่เข้าใจกันส่วนมาก คือ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการลงทะเบียนรายวิชาเรียนในแต่ละภาคการศึกษา ครูที่ปรึกษาทางวิชาการมีหน้าที่ลงชื่อรับรองในเอกสารลงทะเบียนว่านักเรียนได้กรอกแบบลงทะเบียนต่าง ๆ ถูกต้องแล้ว มีอยู่บ่อยครั้งที่ครูและนักเรียนไม่ได้พบปะกัน แต่ในหลักการแล้วการให้การปรึกษาทางวิชาการครอบคลุมกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่นักศึกษาจะเรียน เช่น โครงสร้างของหลักสูตร เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรรายวิชาต่าง ๆ ตามโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระของรายวิชาข้อกำหนดต่าง ๆ ของหลักสูตร สิ่งเหล่านี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการตัดสินใจของนักเรียนที่จะเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ตามข้อกำหนดของหลักสูตรและรายวิชาเลือกที่จะเพิ่มพูนความสามารถของนักเรียน การให้การปรึกษาในเรื่องหลักสูตรนี้จะส่งผลให้นักเรียน สามารถวางแผน และตรวจสอบแผนการเรียนของตนเองในการเรียนตลอดหลักสูตรได้ มีความรับผิดชอบสามารถเลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ ด้วยความพึงพอใจของตนเอง เพราะหลักสูตรของสถานศึกษานั้นกว้างมาก นักศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่ตัวเองของเขาเอง มิใช่เพียงเพื่อสำเร็จตามแนวหลักสูตรเพียงอย่างเดียว

การให้การปรึกษาทางวิชาการในประเด็นที่กล่าวถึงนี้มีส่วนในการพัฒนานักเรียน นักศึกษา และป้องกันมิให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียน เช่น

1. นักเรียน นักศึกษาสามารถวางแผนแนวการเรียนตามหลักสูตรของตนเองได้

2.นักเรียน นักศึกษาเรียนรายวิชาต่าง ๆ ครอบคลุมหลักสูตร มิให้ตกหล่น ทำให้สำเร็จการศึกษาตามเวลาที่กำหนด

3.ไม่เป็นนักเรียน นักศึกษาที่ตกรุ่นเพราะวางแผนการศึกษากพร่อง

4.นักเรียน นักศึกษามีโอกาสสำรวจการศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ที่ทันสมัย การเรียนตามหลักสูตรนั้นอาจเป็นคนล้าสมัยเมื่อเรียนจบ

5.นักเรียน นักศึกษาและครูได้มีโอกาสทำงานร่วมกันในการวางแผน การประชุม การมีกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้เกิดความคุ้นเคย มีความผูกพันฉันท์ครูกับศิษย์

การให้การปรึกษาทางวิชาการอีกประการหนึ่ง ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อนักเรียน นักศึกษา คือ การให้การปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการศึกษาในวิทยาลัย เช่น การจัดบันทึกการบรรยาย การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง การอ่านตำราและบทความการวิจัย วิธีการเขียนรายงาน การมีความรับผิดชอบในการฟังการบรรยาย นักศึกษาส่วนหนึ่งอาจเคยทำงานหนักในช่วงก่อนสอบเข้าวิทยาลัย และเมื่อสอบได้แล้วก็รู้สึกท้อแท้ชีวิตแห่งการต่อสู้ของตนยุติลงแล้ว เมื่อมาเป็นนักศึกษาไม่สนใจทุ่มเทกับการเรียน นักเรียน นักศึกษาบางคนอาจจะได้ค่านิยมที่ผิด ๆ เกี่ยวกับการศึกษาในวิทยาลัย เพราะมีกิจนิสัยทางการเรียนไม่ดีมาตั้งแต่การเรียนระดับมัธยม ดังนั้น ครูมักจะพบว่านักเรียน นักศึกษาจำนวนหนึ่ง เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยได้แต่ขาดคุณลักษณะของการเป็นนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัย นักเรียน นักศึกษาบางคนต้องพ้นสภาพ จึงเป็นบทบาทที่สำคัญในการพัฒนานักเรียน นักศึกษาการให้การปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษา

6.2 ครูที่ปรึกษาด้านกิจกรรมโฮมรูม

กิจกรรมโฮมรูมเป็นภารกิจหน้าที่ ที่มีความสำคัญ และจำเป็นของวิทยาลัย ในการดำเนินการเพื่อให้ประสบการณ์แก่นักเรียน นักศึกษา นอกจากด้านวิชาการด้านวินัยหรือการปกครอง ด้านกิจกรรมและการแนะแนว โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมให้แก่ นักเรียน นักศึกษาตามแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูม ซึ่งได้กำหนดสถานที่ วัน เวลาไว้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน นักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักเข้าใจตนเองรู้วิธีเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การปรับตัว โดยจัดให้มีบรรยากาศเหมือนบ้านมีความคุ้นเคยใกล้ชิดเหมือนสมาชิกครอบครัวเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมโฮมรูม

1. เพื่อให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียน นักศึกษา ทำให้นักเรียน นักศึกษา เกิดความอบอุ่นใจเกิดความร่วมมือ และการช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน

2. เพื่อให้ครูที่ปรึกษาและนักเรียน นักศึกษาได้เรียนรู้ และเปลี่ยนความคิด และแสดงความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้ระบายความคับข้องใจ

3. เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้รับข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์

4. เพื่อให้นักเรียน นักศึกษามีความรู้ประสบการณ์เพิ่มจากการเรียนปกติ

5. เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้รับการส่งเสริม และพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียน สังคม อารมณ์ให้เกิดความงอกงามอย่างบูรณาการ

6. เพื่อให้นักเรียน นักศึกษามีความสามารถและมีทักษะในการทำงานร่วมกัน เรียนรู้ การอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย

7. เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

8. เพื่อให้งานบริหารการศึกษาดำเนินไปด้วยดี ให้นักเรียน นักศึกษารู้จักและเข้าใจให้ ความร่วมมือกับวิทยาลัย

หลักในการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่มีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องยึดหลักสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. วิทยาลัยควรจัดเวลาให้แก่ นักเรียน นักศึกษา แล้วให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการ และรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ต่อความงอกงามของนักศึกษา

2. ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมทุกครั้ง ครูที่ปรึกษาควรมีการเตรียมตัววางแผนล่วงหน้า เพื่อให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพ และจะเป็นการดียิ่งถ้าครูที่ปรึกษาได้มีการวางแผนร่วมกับ นักเรียน นักศึกษา เพราะจะทำให้ได้กิจกรรมที่มีความหมาย สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของนักเรียน นักศึกษาอย่างแท้จริง

3. เปิดโอกาสให้ครูที่ปรึกษากับนักเรียน นักศึกษามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด โดยมี สภาพบรรยากาศเหมือนบ้าน มีความเข้าใจกัน มีความร่วมมือเห็นอกเห็นใจ และช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน เรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนา นักเรียน นักศึกษาไปสู่ ความงอกงาม

4. ครูที่ ปรึกษาต้องทำตนเป็นผู้เห็นอกเห็นใจอยากรู้จักและเรียนรู้เกี่ยวกับ นักเรียน นักศึกษา ให้ความรู้ที่นักเรียน นักศึกษาต้องการ กระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษาได้แสดง ความสามารถศักยภาพที่มีอยู่ รวมถึงสามารถแสดงความรู้สึกรู้สึกหรือการระบายออกได้

5. ครูที่ปรึกษาควรวางวิธีกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ในเวลาโฮมรูม และมอบหมายให้นักเรียน นักศึกษาดำเนินกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจซึ่งจะช่วยให้งิจกรรมมีคุณค่า และมีความหมายต่อนักเรียน นักศึกษามากยิ่งขึ้น

6. ไม่ควรใช้วิธีการปาฐกถาการอบรม หรือชี้แจงบ่อยครั้ง ให้พิจารณาตามความจำเป็น เพราะหลักในการจัดกิจกรรมโฮมรูมนั้น ต้องให้นักเรียน นักศึกษามีส่วนร่วมในการอภิปรายออก ความเห็น และลงมติร่วมกัน ควรใช้วิธีการแนะแนวหมู่หรือกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้นักศึกษาสนใจ และ เกิดความสนุกสนาน บางครั้งครูที่ปรึกษาเป็นเพียงผู้ช่วยควบคุมดำเนินการตลอดจน เป็นที่ปรึกษา เพื่อให้กิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์

7. ครูที่ปรึกษาควรมีสมุดบันทึกกิจกรรมโฮมรูมประจำวัน และควรบันทึกสรุป ความคิดเห็นหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปอภิปรายร่วมกับครูที่ปรึกษาอื่น เพื่อปรับปรุง กิจกรรมโฮมรูมให้เหมาะสมในครั้งต่อไป

8. ครูที่ปรึกษาควรเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาได้ขอคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งการเรียนและชีวิตส่วนตัว

9. การจัดกิจกรรมโฮมรูมจะต้องได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากผู้บริหาร และถือว่าโครงการนี้เป็นส่วนสำคัญที่อำนวยความสะดวกให้กับทั้งนักเรียน นักศึกษาและวิทยาลัย

10. มีการจัดสรรเวลาให้กิจกรรมโฮมรูมอย่างเพียงพอ ซึ่งถ้าจะให้การทำโฮมรูมมีประสิทธิภาพควรใช้เวลาประมาณ 45 นาที และมีความถี่ในการจัดที่เหมาะสมอาจทำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

11. การคัดเลือกบุคคลทำงานด้านโฮมรูม การที่จะให้ครูรับผิดชอบทำกิจกรรมโฮมรูมนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสม เช่น เป็นผู้มีบุคลิกภาพดีมีความยืดหยุ่น มีความคล่องตัว มีความสามารถในการทำงานร่วมกับกลุ่ม ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้อาจจะต้องมีการฝึกฝน และต้องคำนึงว่าผู้ได้รับการคัดเลือกมีเวลาให้กับกิจกรรมนั้นหรือไม่

12. การตั้งจุดมุ่งหมายของกิจกรรมโฮมรูม ควรได้รับการพิจารณาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน นอกจากนี้อาจมีการจัดอบรมฝึกฝน และต้องคำนึงว่าผู้ได้รับการคัดเลือกมีเวลาให้กับกิจกรรมนั้นหรือไม่

13. การวางแผนโครงการโฮมรูม ต้องสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน นักศึกษา เพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

14. ควรให้รับผิดชอบต่อกันไป เพื่อให้เกิดการดำเนินกิจกรรมติดต่อกันไป การเปลี่ยนครูที่ปรึกษาอาจทำให้ต้องเริ่มต้นใหม่ในการสร้างความสัมพันธ์ และการปรับตัว

15. ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการระบบครูที่ปรึกษา และวางแผนโครงการกิจกรรมโฮมรูมตลอดภาคการศึกษา หรือปีการศึกษา และรวบรวมรายละเอียดของการจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง

16. จำนวนนักศึกษาในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ไม่ควรเกิน 15-20 คน เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้รู้จักและให้ความสนิทสนม สามารถจัดกิจกรรมได้ทั่วถึงและติดตามนักศึกษาได้ทุกระยะจนสำเร็จการศึกษา

ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม คือ

1. ช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์และความคุ้นเคยระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียน นักศึกษา และระหว่างนักเรียน นักศึกษากับนักเรียน นักศึกษาในกลุ่มเดียวกัน

2. ช่วยให้นักเรียน นักศึกษาได้แนวทางปฏิบัติทั้งด้านการเรียน การปรับตัวในสังคมเป็น การพัฒนาตัวนักเรียน นักศึกษาได้อีกทางหนึ่งที่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ

3. ช่วยสนับสนุนงานบริหารของวิทยาลัยได้อีกทางหนึ่ง เพราะเป็นช่องทางในการนำข้อ ปฏิบัติกฎระเบียบของวิทยาลัยมาสู่ตัวนักเรียน นักศึกษาโดยผ่านทางครูที่ปรึกษา ขณะเดียวกัน วิทยาลัยก็ได้รับทราบความคิดเห็น ความต้องการของนักเรียน นักศึกษาโดยผ่านครูที่ปรึกษาอีก เช่นเดียวกัน

ในการจัดการศึกษา ครูที่ปรึกษานับว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญคนหนึ่ง จึงได้มีผู้ที่ได้ให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท และหน้าที่ของครูที่ปรึกษาไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

กษेत्र กิ่งชนะ (2554 : 15) ได้กล่าวว่า ครูที่ปรึกษามีบทบาทและหน้าที่ ที่สำคัญมาก ในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ซึ่งไม่เพียงแต่จะดูแลด้านการเรียนของนักเรียน นักศึกษา เท่านั้น แต่ควรส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาได้เจริญงอกงามในทุก ๆ ด้านรวมทั้งครูที่ปรึกษาควรให้ความใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียน นักศึกษา รวมถึงสังเกตพฤติกรรมและรับทราบปัญหา ของนักเรียน นักศึกษา และให้ทราบถึงความสำคัญถึงบทบาทของครูที่ปรึกษาซึ่งควรเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำแนะนำของครูที่ปรึกษาหากพบปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเองไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเรียน การดำรงชีวิต ที่เกิดขึ้นขณะที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาแล้ว ผู้ที่ให้คำแนะนำปรึกษาได้ดีที่สุด และให้ความรัก ความอบอุ่นก็คือครูที่ปรึกษานั้นเองโดยสามารถแบ่งงานออกได้เป็น 5 ด้านคือ

1. ด้านวิชาการ
2. ด้านระเบียบวินัย การปกครอง
3. ด้านสภาพการปรับตัว
4. ด้านพัฒนาการปรับตัว
5. ด้านบริการและสวัสดิการ

ประจักษ์ เลขตะระโก (2555 : 20-21) ได้กล่าวว่บทบาท และหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ ที่เกี่ยวกับด้านวิชาการ อันได้แก่ การให้คำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการศึกษาในด้านต่าง ๆ ในปัจจุบันและอนาคต เช่น การลงทะเบียนเรียน การเลือกวิชาเรียน การติดตามผลการเรียน การแนะนำเรื่องการศึกษต่อ ความก้าวหน้าในอาชีพในสาขาวิชาชีพ

2. บทบาทหน้าที่ ที่ไม่เกี่ยวกับด้านวิชาการอันได้แก่ การให้ความช่วยเหลือ แก่ปัญหาส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษา เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาครอบครัว ปัญหาสังคม แนะนำเกี่ยวกับความประพฤติในด้านต่าง ๆ ในปัจจุบันและอนาคต เช่นการละเว้นจากสารเสพติด

หน้าที่ของครูที่ปรึกษา

1. ด้านวิชาการ

- 1.1 ให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร การเลือกวิชาเรียน
- 1.2 ให้คำแนะนำนักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับการลงทะเบียนวิชาเรียน
- 1.3 ควบคุมการลงทะเบียนเรียนของนักเรียน นักศึกษาให้เป็นข้อบังคับ
- 1.4 ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา เพื่อเลือกสาขาวิชาเรียนและการวางแผน

การศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1.5 ให้คำแนะนำนักเรียน นักศึกษา เกี่ยวกับวิธีการเรียน การค้นคว้า และติดตาม ผลการเรียนของนักเรียน นักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

1.6 ทักท้วงการลงทะเบียนเรียนบางวิชาของนักเรียน นักศึกษาเมื่อพิจารณาเห็นว่า การลงทะเบียนเรียนวิชานั้น ๆ ไม่เหมาะสม

1.7 ให้คำปรึกษาแนะนำหรือตักเตือนเมื่อผลการเรียนของนักเรียน นักศึกษาต่ำลง

1.8 ให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาเพื่อการแก้ไขอุปสรรค ปัญหาในการเรียนของวิชาต่าง ๆ

1.9 ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคิดค่าคะแนนระดับเฉลี่ยของ นักเรียน นักศึกษา

1.10 ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง

2. ด้านการบริการและพัฒนาการเรียน นักศึกษา

2.1 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับและการบริการของวิทยาลัยและชุมชน

2.2 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวได้แก่ปัญหาสุขภาพอนามัย

2.3 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาสังคม เช่น ปัญหาการปรับตัวในสังคม

2.4 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ ความประพฤติและจริยธรรม

2.5 ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาด้านอาชีพได้แก่ การให้ข้อมูลในแง่มุมต่าง ๆ

เช่น ลักษณะของงานสภาพแวดล้อมของงาน ตลาดแรงงาน ตลอดจนจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ที่นักเรียน นักศึกษากำลังศึกษาอยู่

2.6 ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา

3. ด้านอื่น ๆ

3.1 พิจารณาคำร้องต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษาและดำเนินการให้ถูกต้องตาม ระเบียบ

3.2 ประสานงานกับครูผู้สอนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกองกิจการ นักเรียน นักศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล เพื่อช่วยเหลือและเพื่อประโยชน์ของนักเรียน

3.3 กำหนดเวลาให้นักเรียน นักศึกษาเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาหรือขอคำแนะนำ อย่างสม่ำเสมอ

3.4 เก็บข้อมูลและรายละเอียดของนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อใช้เป็นระเบียบสะสมของนักเรียน นักศึกษา

3.5 สร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างนักเรียน นักศึกษา ครูแผนกวิชา และวิทยาลัย

3.6 ให้คำรับรองนักเรียน นักศึกษาเมื่อนักเรียน นักศึกษาต้องการนำไปแสดงเป็น หลักฐานสำคัญ

3.7 ป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) มายังผู้บริหารและคณะกรรมการ ครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษา

3.8 ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการครูที่ปรึกษา

3.9 ชี้แจงให้นักเรียน นักศึกษาเข้าใจหน้าที่ของครูที่ปรึกษา และหน้าที่ ของนักเรียน นักศึกษาต่อครูที่ปรึกษา

3.10 ในกรณีที่นักเรียน นักศึกษาแต่งกายไม่เรียบร้อยหรือมีความประพฤติ ไม่เหมาะสมครูที่ปรึกษาต้องตักเตือน

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2555 : 8-9) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นผู้เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี และประสานงานระหว่างผู้บริหาร อาจารย์

และนักศึกษา

2. ควบคุมดูแล และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของนักศึกษาในกลุ่มที่รับผิดชอบ
3. ให้ความช่วยเหลือนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ด้านวิชาการโดยให้แนวทางในเรื่องการวางแผนการศึกษา และการเลือกวิชาเรียน โปรแกรมการเรียน ตลอดจนแก้ไขอุปสรรคปัญหาในการเรียนวิชาการต่าง ๆ ในด้านหลักสูตร ด้านการวัดผลและการสอน ด้านการเรียน ด้านระเบียบวัดผลและการเงิน

3.2 ด้านสวัสดิการ และพัฒนานักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษามีหน้าที่ต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักศึกษาในเรื่องของกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของสถาบัน อีกทั้งต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการ และการบริการต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาจะได้ปฏิบัติงานได้เหมาะสม และได้รับประโยชน์ตามสิทธิ์อันพึงมี อีกทั้งจัดรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักศึกษาที่อยู่ในความดูแล โดยมีระเบียบสะสมประจำตัวนักศึกษาแต่ละคน และเป็นที่พึ่งแก่นักศึกษา เมื่อนักศึกษามีปัญหาส่วนตัวเอาใจใส่ดูแลความประพฤติต่าง ๆ ของนักศึกษาเพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีศีลธรรม ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ และให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงหน้าที่ของคนในการเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรนักศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันรวมถึงต้องจัดให้นักศึกษาได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ แก่ประเทศชาติ ตลอดจนส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาตัวเองครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

3.3 ด้านอื่น ๆ นอกจากอาจารย์ที่ปรึกษาจะมีหน้าที่ในด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการ และพัฒนานักศึกษาแล้ว อาจารย์ที่ปรึกษายังมีหน้าที่ในการประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาเพื่อช่วยเหลือ และเพื่อประโยชน์ของนักศึกษา อีกทั้งต้องพิจารณาคำร้องต่าง ๆ ของนักศึกษา และดำเนินการได้ถูกต้องตามระเบียบ และให้การรับรองนักศึกษา เมื่อนักศึกษาต้องการรับรองเอกสารของสถาบัน ที่นักศึกษาจะนำไปแสดงกับหน่วยงานอื่น ตลอดจนชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจในบทบาทของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งชี้แจงให้นักศึกษาได้ติดตามอ่านประกาศ ข่าวสารของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และควรเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่นักศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ และประสบการณ์ให้แก่นักศึกษาเป็นครั้งคราว ตลอดจนประกาศเกียรติคุณนักศึกษาที่กระทำความดี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ออกระเบียบสำนักงานว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 (2552 : 16) ว่าด้วยหน้าที่ของครูที่ปรึกษาดังนี้

1. เสนอแต่งตั้งครูที่ปรึกษา
2. ควบคุมดูแล ส่งเสริมการจัดทำ จัดเก็บ รวบรวมข้อมูลประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา
3. ส่งเสริม ประสานงานครูที่ปรึกษาให้คำปรึกษาแนะนำนักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ
4. ส่งเสริม ประสานงานครูที่ปรึกษาให้ความคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาในการลงทะเบียนให้ความเห็นชอบแก่นักเรียน นักศึกษาในการลงทะเบียนรายวิชา

การลงทะเบียนเทียบโอนความรู้ประสบการณ์ การขอเปลี่ยน เพิ่ม และถอนรายวิชา การขอพักการเรียน การโอนย้าย การลาออก การขอผ่อนผัน หรือยกเว้นการชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชา ติดตาม แนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน นักศึกษา

5. ประสานกับครู แผนกวิชาและงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษา และผู้เข้ารับการอบรมในสถานศึกษา

6. ติดตามและติดตามผลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา สรุปผลการประเมิน และนำผลการประเมินเสนอฝ่ายบริหาร และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

7. จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน เสนอโครงการ และรายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับขั้น

8. ดูแล บำรุงรักษา และรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

9. ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

จากการศึกษาในเอกสารถึงบทบาท และหน้าที่ของครูที่ปรึกษาตามที่กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาท และหน้าที่ของครูที่ปรึกษาเป็นการส่งเสริม สนับสนุน การให้กำลังใจ ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา ของนักเรียน นักศึกษาทั้งเรื่องการเรียนรู้ เรื่องส่วนตัว ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ ด้านโฮมรูม ด้านบุคลิกภาพ และการปรับตัว และการให้การปรึกษาในด้านประสานงานอื่น ๆ อันจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาและความสามารถทางวิชาการ และการอยู่ร่วมกันในสังคม อันจะเป็นการลดปัญหาการออกกลางคัน และสนับสนุนให้นักศึกษาในที่ปรึกษาประสบความสำเร็จในการเรียนสำเร็จการศึกษาออกไปสู่สังคม อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แก้วภทรา จิตรอักษรและคณะ (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 338 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า (1) คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ บุคลิกเปิดเผย ประณีประนอม มีสติ การเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ๆ และมั่นคงทางอารมณ์ (2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณศศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ความยึดมั่นผูกพัน การไว้วางใจ และการตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน (3) คุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พระมหานันทพงษ์ ญาณกวี (ศรีโยธา) และคณะ (2564) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วม ในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพนั้นต้องอาศัยทรัพยากรทางการศึกษาที่สำคัญ คือ ทรัพยากรด้านบุคคล ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา และสามารถบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ได้ทรัพยากรทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนทั้งสิ้น แต่การจะได้มาซึ่งทรัพยากร ทางการศึกษาดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ปัญหาของภาคสถานศึกษาส่วนใหญ่ในปัจจุบัน พบว่า จำนวนห้องเรียนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ขาดห้องปฏิบัติการพิเศษต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการศึกษาค้นคว้า ขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน พื้นที่ของโรงเรียนมีน้อย ไม่สามารถจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติในการเรียนการสอนได้ ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังประสบปัญหาทางด้านการบริหารงบประมาณ ไม่เพียงพอสำหรับการจัดซื้อ จัดหา ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนขาดทีมงานที่เข้มแข็ง ไม่เป็นเอกภาพ ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถ ในวิชาเอกเฉพาะทาง และยังขาดการแก้ไขปัญหาย่างแท้จริง ปัญหาดังกล่าว เป็นปัญหาที่เกิดจากการมีทรัพยากรทางการศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการบริหารสถานศึกษา จึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ให้เข้ามามีบทบาทในการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา

เชษฐา บัวลีเอ่น (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนากิจกรรม นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับ การศึกษาอยู่ในระดับปวช. ชั้นปี 1 จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 รองลงมาอยู่ในระดับ ปวช. ชั้นปี 3 จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 และน้อยที่สุดคือ อยู่ในระดับ ปวส. ชั้นปี 2 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในสาขาวิชาสามัญ และ ภาษาต่างประเทศ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 รองลงมาคือ สาขาวิชาการบัญชี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 และน้อยที่สุดคือ สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1

การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของนักศึกษามากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมใน

การดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.69 และน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.44

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับชั้นต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรม ของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาขาวิชา ต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรม ของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุนันทา จันทรชุกลิน (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา พบว่า การปฏิรูปการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา คือ หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (Allfor Education) เพื่อพัฒนาระบบ และ กระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ การให้บุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะทำให้สถานศึกษา ได้รับการ ยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชน และได้รับความร่วมมือในการช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุน จาก ผู้ปกครอง ชุมชน เพราะสถานศึกษาอยู่ดำเนินงานที่ตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน ประชาชนและพื้นที่ การทำงานแบบมีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นครอบครัว โรงเรียน ชุมชน องค์กร หรือ ประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้น ยินยอมปฏิบัติ ตาม (compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ ถ้า จะปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจังทุกคน ต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้สามารถนำพาองค์กร ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามเป้าหมาย

เกียรติศักดิ์ สุทธิหลวง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านวิชาการ โรงเรียนดีประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านวิชาการโรงเรียนดีประจำตำบล สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2) การสร้างแบบการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ด้านวิชาการของโรงเรียนดีประจำตำบลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 และ (3) เพื่อประเมินผลรูปแบบการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนดีประจำตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยการจัดสนทนากลุ่ม (focus group discussion) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 14 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. มีกระบวนการของการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาโรงเรียนดีประจำตำบลได้ ดังนี้ (1) มีส่วนร่วมการวางแผน (2) มีส่วนร่วมการดำเนินการ (3) มีส่วนร่วมการติดตาม และประเมินผล (4) มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และร่วมรับผิดชอบผลการดำเนินการ

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนดี ประจำตำบลสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 มี 2 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ องค์ประกอบหลักที่ 1

กระบวนการของการมีส่วนร่วม องค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ สำหรับ การตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ด้านวิชาการของโรงเรียนประจำตำบลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา น่าน เขต 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ 9 คน พบว่ามีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.38 และความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.13

3. การประเมินผลรูปแบบการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนดีประจำ ตำบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความง่ายต่อการ นำไปใช้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

บุรพร กำบุญ (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ของบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี พบว่า การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา การมีส่วนร่วม และเปรียบเทียบปัญหาอุปสรรค ในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร ทางการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จำแนกตามบุคลากรทางการศึกษา ใช้ระเบียบวิธีวิจัย เชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 2555 คน เลือกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบสะดวก เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ เชิงบรรยาย และการวิเคราะห์หาความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง Independent t-test ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการประกัน คุณภาพการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.53 ปัญหาอุปสรรค ที่พบจากการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3.56 ผล การเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคจากการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ปัญหา อุปสรรคการประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีแตกต่างกับบุคลากรสายสนับสนุนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประสงค์ รุ่งใหม่ (2550) ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาดำเนินงาน ระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 พบว่า

(1) ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ของครูที่ปรึกษาใน โรงเรียน ในภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหามีปัญหาระดับปานกลาง ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมนักเรียนมีปัญหาระดับน้อยตามลำดับ

(2) การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา จำแนก ตามเพศ พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน จำแนก ตามประสบการณ์ของครูที่ปรึกษา พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทุกด้าน และจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ใน ภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

(3) แนวทางการแก้ไขปัญหาค่าดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ของครูที่ปรึกษา ในโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ ครูที่ปรึกษาฯ ขาดงบประมาณสนับสนุนจากโรงเรียนในการไปเยี่ยมบ้านนักเรียน แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ เสนอขอขบประมาณสนับสนุนจากโรงเรียน จากสมาคมผู้ปกครองและครูใช้ระบบเครือข่ายผู้ปกครอง และจัดคณะครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นทีม

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ได้แก่ ครูที่ปรึกษามีภาระงานสอนและงานอื่น ๆ ในโรงเรียนมาก ไม่มีเวลาวิเคราะห์ข้อมูล และบันทึกผลการคัดกรองนักเรียน แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ โรงเรียนควรจัดหาโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนสำเร็จรูปมาใช้ แต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบในการวิเคราะห์ข้อมูล อบรมให้ความรู้ และจัดทำคู่มือ

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ได้แก่ ครูที่ปรึกษาไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียน ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ โรงเรียนควรจัดประชุมครูที่ปรึกษาและนักเรียนทุกระดับ ปรับปรุงการจัดกิจกรรมโฮมรูมโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม ให้ครูที่ปรึกษาทำงานเป็นทีม และฝ่ายบริหารให้การนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ได้แก่ ครูที่ปรึกษาขาดการสนับสนุน ยานพาหนะจากโรงเรียนในการติดตามนักเรียนที่มีปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ โรงเรียนควร แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามนักเรียนโดยเฉพาะ ให้การสนับสนุนยานพาหนะและงบประมาณ

3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ได้แก่ ครูที่ปรึกษามีภาระงานสอนและงานอื่น ๆ ในโรงเรียน มาก ไม่มีเวลาในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ โรงเรียนควรกำหนดปฏิทินการทำงาน ให้หัวหน้าระดับหรือคณะกรรมการชั้นเรียนช่วยเหลือ จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน ฝ่ายบริหารให้การนิเทศกำกับติดตาม และมีผลต่อการพิจารณาความดี ความชอบ

สมัคร ชันชุมพล (2548) ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของข้าราชการครูใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 และ (2) เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการ ปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเลย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า สภาพการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติมากเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงาน มีปัญหาการปฏิบัติงานมากเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน

การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีสภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ปัญหาการปฏิบัติงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานโดยรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ข้าราชการครูโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาการปฏิบัติงานน้อยกว่าข้าราชการครูโรงเรียนขนาดใหญ่

หทัยวรรณ วิชชุปัญญาพาณิชย์ (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี พบว่า (1) สภาพการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารและครูอย่างมีนัยสำคัญที่.01 ตามลำดับ ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานของระบบการดูแลช่วยเหลือ การวางแผนการดำเนินงาน การนิเทศ กำกับ ติดตามงานที่มอบหมาย และการนำผลการประเมินไปใช้ (4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ตามลำดับ ได้แก่ การให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียน การให้ความร่วมมือในการสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียน การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน และการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา (5) ปัญหาพบว่า ครูมีภาระงานมาก ดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ ข้อเสนอแนะ ควรลดภาระงานครู ครูควรให้ความสนใจแก่นักเรียน เป็นรายบุคคล และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียนให้มากขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ
จังหวัดพะเยา ครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
8. ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาของวิทยาลัยการอาชีพ จังหวัดพะเยา
จำนวน 31 คน ดังแสดงในตาราง 3.1 ต่อไปนี้

ตาราง 3.1 แสดงจำนวนประชากร ครูที่ปรึกษาวิทยาลัยการอาชีพ จังหวัดพะเยา

สถานศึกษา	จำนวน(คน)
ข้าราชการครู	12
พนักงานราชการ (ครู)	4
ครูอัตราจ้าง	15
รวมทั้งสิ้น	31

(อ้างอิงมาจาก งานบุคลากร วิทยาลัยการอาชีพ ข้อมูล ณ วันที่ 16 พฤษภาคม 2566)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ประเมินสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ เกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา แผนกวิชา และประสบการณ์การทำงานที่ครูที่ปรึกษา

ตอนที่ 2 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนา กิจกรรมนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปวง จังหวัดพะเยา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ ครูที่ปรึกษา ในการพัฒนา กิจกรรมนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปวง จังหวัดพะเยา เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended)

วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น แนวคิด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. กำหนดขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน

4. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) แล้วนำความรู้มาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุม การมีส่วนร่วมของ ครูที่ปรึกษา ในการพัฒนา กิจกรรมนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปวง จังหวัดพะเยา

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ประกอบด้วย

1. ดร.อินทิรา มุงเมือง อาจารย์ประจำหลักสูตร
2. นางปิยะพร พูลเพิ่ม ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพปวง
3. นายเกษม สายสำราญ รองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพปวง

6. นำแบบสอบถามมาแก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 0.90

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Conbrach Alpha Coeffecient) (บุญชม ศรีสะอาด. 2560 : 99) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.924

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาขอความร่วมมือจากครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา กลุ่มประชากร ในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล และเก็บคืนด้วยตนเองจากครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 31 คน โดยแจกแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 31 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 31 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์โดยได้รับแบบสอบถาม มีความสมบูรณ์สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 31 ชุดคิดเป็นร้อยละ 100
2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์ ดังนี้

ตอนที่ 1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการใช้วิธีแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา สถานศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา โดย

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์ตามระดับมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ (กาญจนา วัฒนา, 2548 : 166)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.50-3.49	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.49	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา ด้วยการจัดอันดับความถี่ เพื่อหาค่าฐานนิยม (Mode) และนำเสนอเป็น ความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS of Windows เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล จากการวิจัยโดยวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (Mean)
2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ค่าเฉลี่ยประชากร (μ)

4. t-test Independent

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

μ แทน ค่าเฉลี่ย

σ แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

P แทน ค่าความน่าจะเป็นตามระดับนัยสำคัญที่ 0.05

* แทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ระยะเวลาที่ทำการศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษาข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 คือ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2566 ถึง 31 กรกฎาคม 2566

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การค้นคว้าอิสระ เรื่องการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนาการเรียน
นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของ
การวิจัย และการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์
ตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.3.2 ตอนที่ 2 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ใน
การพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา

4.3.3 ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การมีส่วน
ร่วม
ของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัด
พะเยา

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันชัดเจนในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล
ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของประชากร (Average)
S. D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง (Standard Deviation)
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานแบบอิสระ

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการ
พัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมและรายด้าน
3. ผลการวิเคราะห์ข้อแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับ การมีส่วนร่วม
ของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา แผนกวิชา และประสบการณ์การทำงานที่ครูที่ปรึกษา

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	22	70.97
	หญิง	9	29.03
	รวม	31	100.00
อายุ	20-30	13	41.94
	31-40	16	51.62
	41-50	1	3.22
	51-60	1	3.22
	รวม	31	100.00
วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
	ปริญญาตรี	27	87.01
	ปริญญาโท	4	12.09
	ปริญญาเอก	0	0.00
	รวม		

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา แผนกวิชา และประสบการณ์การทำงานที่ครูที่ปรึกษา (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
แผนกวิชา		
การบัญชี	5	16.13
เทคโนโลยีสารสนเทศ	5	16.13
ช่างไฟฟ้ากำลัง	4	12.09
ช่างอิเล็กทรอนิกส์	3	9.68
ช่างก่อสร้าง	2	6.45
ช่างยนต์	4	12.09
ช่างเชื่อมโลหะ	2	6.45
เทคนิคพื้นฐาน	1	3.22
สามัญสัมพันธ์	5	16.13
รวม	31	100.00
ประสบการณ์การทำงานที่ครูที่ปรึกษา		
ไม่มีประสบการณ์	5	16.13
1-5 ปี	11	35.48
6-10 ปี	12	38.71
11-15 ปี	2	6.45
16 ปีขึ้นไป	1	3.22
รวม	31	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูที่ปรึกษาเพศชาย จำนวน 22 คน ร้อยละ 70.97 เป็นครูที่ปรึกษาเพศหญิง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 29.03 จำแนกตามอายุ ของครูที่ปรึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 51.62 รองลงมา มีอายุ ระหว่าง 20-30 ปี ร้อยละ 41.94 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 41-50 ปี และอายุ ระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.22 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 27 คน ร้อยละ 87.01 รองลงมา วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน ร้อยละ 12.09 จำแนกตามแผนกวิชาที่ครูที่ปรึกษาสังกัดพบว่ามากที่สุด คือ แผนกวิชาการบัญชี แผนกวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ และแผนกวิชาสามัญสัมพันธ์ จำนวน 5 คน ร้อยละ 16.13 รองลงมาคือ แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง และแผนกวิชาช่างยนต์ ร้อยละ 12.09 รองลงมาคือ

แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ 3 คน ร้อยละ 9.68 รองลงมาคือ แผนกวิชาช่างก่อสร้าง และแผนกวิชาช่างเชื่อม จำนวน 2 คน ร้อยละ 6.45 และน้อยที่สุดคือแผนกวิชาเทคนิคพื้นฐาน จำนวน 1 คน ร้อยละ 3.22 จำแนกตามประสบการณ์การทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา พบว่า มากที่สุดคือ 6-10 ปี จำนวน 12 คน ร้อยละ 38.71 รองลงมาคือ ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา 1-5 ปี จำนวน 11 ร้อยละ 35.48 รองลงมาคือ ไม่มีประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา จำนวน 5 คน ร้อยละ 16.13 รองลงมาคือ ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา 11- 15 ปี จำนวน 2 คน ร้อยละ 6.45 ประสบการณ์ การทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาน้อยที่สุดคือ 16 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน ร้อยละ 3.22 ตามลำดับ

4.3.2 ตอนที่ 2 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนา กิจกรรมนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพวัง จันทบุรีพะเยา การศึกษาค้นคว้า ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนา กิจกรรมนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพวัง โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนา กิจกรรมนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพวัง จันทบุรีพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาของการดูแลนักเรียน นักศึกษา	3.0 6	0.25	ปานกลาง
2. ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการ ของนักเรียน นักศึกษา	2.5 0	0.49	ปานกลาง
3. ท่านได้เข้าร่วมคิดเสนอแนวทางการพัฒนา และแก้ไขปัญหา งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา	2.5 5	0.57	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการในการพัฒนา กิจกรรมนักเรียน นักศึกษา	4.1 6	0.64	มาก
5. การประชุมเสนอโครงการและแผนงานท่านได้เข้าร่วมประชุม มากน้อยเพียงใด	4.2 9	0.53	มาก
6. วิทยาลัยได้ให้ท่านตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง จำกัด	2.1 6	0.65	น้อย
รวม	3.1 5	0.18	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวม อยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มึ่ความคิดเห็นระดับมากที่สุด คือ ข้อที่ 4 ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา ($\bar{X} = 4.16$) และข้อที่ 5 การประชุมเสนอโครงการและแผนงานท่านได้เข้าร่วมประชุมมากน้อยเพียงใด ($\bar{X} = 4.29$) ส่วนข้อที่ มีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 6 วิทยาลัยได้ให้ท่านตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ($\bar{X} = 2.16$)

4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา ด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ความ หมาย
1. ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการหรือ กิจกรรม ที่ทางวิทยาลัยกำหนด เพื่อนำไปดำเนินการในวิทยาลัย ให้บรรลุเป้าหมาย	3.58	0.56	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย	4.68	0.48	มากที่สุด
3. ท่านได้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย	4.42	0.62	มาก
4. ท่านได้เป็นกรรมการในการดำเนินการตามโครงการ และติดตามผลงาน	2.61	0.50	ปานกลาง
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดตามดูแลนักเรียน นักศึกษา ในที่ปรึกษา ในการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.03	0.84	มาก
6. ท่านได้มีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ เช่น ผู้ปกครอง ชุมชนในท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ	4.32	0.48	มาก
รวม	3.94	0.27	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มึ่ความคิดเห็นระดับมากที่สุด คือ ข้อที่ 2 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.6$) รองลงมาคือ ข้อที่ 3 ท่าน ได้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.42$) ส่วนข้อที่มึ่ความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 4 ท่านได้เป็นกรรมการในการดำเนินการตามโครงการ และติดตามผลงาน ($\bar{X} = 2.61$)

4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพง จังหวัดพะเยา ด้านการมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการไปปฏิบัติให้ เกิดผลสำเร็จ	4.45	0.51	มาก
2. ท่านได้รับการฝึกอบรมจากโครงการ ตามความต้องการเพื่อ นำความรู้ และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดีแก่นักเรียน นักศึกษา และตัวท่านเอง	4.00	0.63	มาก
3. ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการเข้า ร่วมโครงการ/กิจกรรมเพื่อใช้ในการสร้างผลงานที่ดี	4.52	0.68	มากที่สุด
4. การทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับ ครูที่ ปรึกษาและนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัย	4.58	0.50	มากที่สุด
5. ท่านได้ร่วมดำเนินการโครงการ/กิจกรรม ตามแผนงาน โครงการ ของวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำความรู้และ ทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี	4.42	0.50	มาก
รวม	4.39	0.29	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียนนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพง จังหวัดพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด คือ ข้อที่ 4 การทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับ ครูที่ปรึกษาและนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัย ($\bar{X}$ = 4.58) รองลงมาคือข้อที่ 3 ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมเพื่อใช้ในการสร้างผลงานที่ดี ($\bar{X}$ = 4.52) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 ท่านได้รับการฝึกอบรมจากโครงการ ตามความต้องการเพื่อนำความรู้ และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดีแก่นักเรียน นักศึกษาและตัวท่านเอง ($\bar{X}$ = 4.00)

4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา ด้านการมีส่วนร่วม ในการติดตาม และประเมินผลโดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ท่านได้ติดตามผลการดำเนินงานของวิทยาลัยอยู่เสมอ	3.91	0.68	มาก
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของวิทยาลัย และหากพบปัญหาท่านจะนำปัญหานั้นไปปรับปรุงแก้ไข	2.90	0.60	ปานกลาง
3. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลงานการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ต่าง ๆ ของวิทยาลัย	3.58	0.50	มาก
รวม	3.47	0.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มึความคิดเห็นระดับมากที่สุด คือ ข้อที่ 1cท่านได้ติดตามผลการดำเนินงานของวิทยาลัยอยู่เสมอ ($\bar{X}$ = 3.91) รองลงมาคือ ข้อที่ 3 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลงานการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ต่าง ๆ ของวิทยาลัย ($\bar{X}$ = 3.58) ส่วนข้อที่มึความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ข้อ 2 ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของวิทยาลัย และหากพบปัญหาท่านจะนำปัญหานั้นไปปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X}$ = 2.90)

4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา ด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา โดยภาพรวม และรายชื่อ

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ท่านได้ปฐมนิเทศนักเรียน นักศึกษาในความรับผิดชอบในด้านการเรียน ความประพฤติ ระเบียบ วินัย และข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่นักเรียน นักศึกษา จะเข้าไปขอความช่วยเหลือ	4.58	0.50	มากที่สุด
2. ท่านให้คำปรึกษาแนะนำการทำและตรวจสอบหลักฐานสัญญาการเป็นนักเรียน นักศึกษา ตรวจสอบเอกสารการลงทะเบียนเรียนของนักเรียน นักศึกษา	4.52	0.51	มากที่สุด
3. ท่านได้พบปะกับนักเรียน นักศึกษาในคาบ Home Room และพบปะเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ	4.68	0.48	มากที่สุด
4. ท่านได้จัดทำ เก็บ รวบรวมประวัติ ข้อมูลการเรียนรู้ และพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เป็นรายบุคคล	4.45	0.51	มาก
5. ท่านให้ความเห็นชอบแก่นักเรียน นักศึกษาในการลงทะเบียนรายวิชา การเปลี่ยนขอเพิ่มและขอถอนรายวิชา	4.55	0.51	มากที่สุด
6. ท่านได้ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง พร้อมทั้งรายงานการเรียน พฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ให้แก่ผู้ปกครองทราบ	4.45	0.51	มาก
7. ท่านให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบในการขอผ่อนผันชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชาของนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ	4.55	0.51	มากที่สุด
8. ท่านได้ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทั้งในและนอกสถานศึกษาของนักเรียน นักศึกษา	3.16	0.64	ปานกลาง
9. ท่านได้ให้การแนะนำเกี่ยวกับการลงทะเบียนตามความผิดวินัยของวิทยาลัย	4.13	0.72	มาก
10. ท่านได้พบปะนักเรียน นักศึกษาเช็คชื่อหน้าเสาธงเป็นประจำทุกวัน	4.16	0.69	มาก
11. ท่านได้ติดตามการเข้าชั้นเรียนการขาดเรียนการหนีเรียนของนักเรียน นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.03	0.71	มาก

4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา ด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษาโดยภาพรวม และรายชื่อ(ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
12. ท่านได้ติดต่อประสานงานกับครูผู้สอนหัวหน้าแผนกของ นักเรียนนักศึกษาและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างสม่ำเสมอ	4.32	0.60	มาก
13. ท่านได้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน แก่นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ	4.19	0.65	มาก
14. ท่านได้ให้การอบรมชี้แจงเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เอ็ดส์การมั่วสุม เทียวกลางคืนทะเลาะวิวาท และเล่น การพนัน	4.39	0.62	มาก
15. ท่านได้ติดตาม แนะนำแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน นักศึกษา เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม	4.19	0.60	มาก
16. ท่านได้ตรวจสอบติดตามผลการเรียนของนักเรียน นักศึกษา ทุกรายวิชาทุกภาคเรียน	4.16	0.52	มาก
17. ท่านได้ให้คำปรึกษา ตักเตือน ดูแล แก้ไข และปรับปรุง ความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบ	4.35	0.66	มาก
18. ท่านได้ทำการบันทึกรายงานการปฏิบัติงานครูที่ปรึกษา กิจกรรม Home Room ส่งงานครูที่ปรึกษาทุกสัปดาห์	4.23	0.72	มาก
19. ท่านให้คำปรึกษาเรื่องการปรับตัวในด้านการเรียน สุขภาพ การคบเพื่อน การพักอาศัย	4.13	0.76	มาก
20. ท่านเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง พบปะทั้งใน และนอกเวลาราชการตามสมควร	4.48	0.51	มาก
21. ท่านประสานงานกับผู้บริหาร ผู้ปกครอง รวมทั้งหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาทั้งภายในและ ภายนอกวิทยาลัย	4.26	0.63	มาก
22. ท่านได้ประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนนักศึกษา	4.48	0.51	มาก
23. ท่านปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาด้วยความยินดีและมีความสุข ในการปฏิบัติงาน	4.65	0.49	มากที่สุด

4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพง ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ครูที่ปรึกษาโดยภาพรวม และรายชื่อ(ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
24. ท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมกับนักเรียน นักศึกษา ทุกคน	4.65	0.49	มากที่สุด
25. ท่านตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ	4.71	0.46	มากที่สุด
รวม	4.34	0.21	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพง ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษาโดย ภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่ความคิดเห็นระดับมากที่สุด คือ ข้อที่ 25 ท่านตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ ($\bar{X} = 4.71$) รองลงมาคือ ข้อ 23 ท่านปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาดด้วยความยินดีและมีความสุข ในการปฏิบัติงาน และ ข้อที่ 24 ท่าน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมกับนักเรียน นักศึกษาทุกคน ($\bar{X} = 4.65$) รองลงมาคือ ข้อที่ 1 ท่านได้ ปฐมนิเทศนักเรียน นักศึกษาในความรับผิดชอบในด้านการเรียน ความประพฤติ ระเบียบ วินัย และข้อบังคับ ต่าง ๆ ของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ของสถานศึกษา ที่ นักเรียน นักศึกษา จะเข้าไปขอความช่วยเหลือ ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาคือ ข้อที่ 5 ท่านให้ความเห็นชอบ แก่นักเรียน นักศึกษาในการลงทะเบียนรายวิชา การเปลี่ยนขอเพิ่มและขอถอนรายวิชา และ ข้อ 7 ท่านให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบในการขออนุญาตผ่อนผันชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชาของนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมาคือ ข้อที่ 3 ท่านให้คำปรึกษา แนะนำการทำให้และตรวจสอบหลักฐานสัญญาการเป็นนักเรียน นักศึกษา ตรวจสอบเอกสารการลงทะเบียน เรียนของนักเรียน นักศึกษา ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมาคือข้อที่ความคิดเห็นระดับที่มาก ข้อที่ 20 ท่านเปิด โอกาสให้นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง พบปะทั้งใน และนอกเวลาราชการตามสมควรและข้อที่ 22 ท่านได้ประพฤติดนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนนักศึกษา ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมาคือ ข้อที่ 4 ท่านได้ จัดทำ เก็บ รวบรวมประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ใน ความรับผิดชอบ เป็นรายบุคคล และข้อที่ 6 ท่านได้ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง พร้อมทั้งรายงานการเรียน พฤติกรรม ของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้แก่ผู้ปกครองทราบ ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา คือ ข้อที่ 14 ท่านได้ให้คำปรึกษา ตักเตือน ดูแล แก้ไข และปรับปรุง ความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือ ข้อที่ 17 ท่านได้ให้คำปรึกษา ตักเตือน ดูแล แก้ไข และปรับปรุง ความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ ข้อที่ 12 ท่านได้ติดต่อประสานงานกับครูผู้สอนหัวหน้าแผนกของนักเรียนนักศึกษาและ งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมาคือ ข้อที่ 21 ท่านประสานงานกับผู้บริหาร ผู้ปกครอง รวมทั้งหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาทั้งภายในและภายนอก

วิทยาลัย ($\bar{X}$ = 4.26) รองลงมาคือ ข้อที่ 18 ท่านได้ทำการบันทึกที่รายงานการปฏิบัติงานครูที่ปรึกษา กิจกรรม Home Room ส่งงานครูที่ปรึกษา ทุกสัปดาห์ ($\bar{X}$ = 4.23) รองลงมาคือ ข้อที่ 13 ท่านได้ให้ คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน แก่นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ และข้อที่ 15 ท่านได้ ติดตาม แนะนำแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ($\bar{X}$ = 4.19) รองลงมา คือ ข้อที่ 10 ท่านได้พบปะนักเรียน นักศึกษาเช็คชื่อหน้าเสาธงเป็นประจำทุกวัน และข้อที่ 16 ท่านได้ ตรวจสอบติดตามผลการเรียนของนักเรียน นักศึกษา ทุกรายวิชาทุกภาคเรียน ($\bar{X}$ = 4.16) รองลงมา คือ ข้อที่ 9 ท่านได้ให้การแนะนำเกี่ยวกับการลงโทษ ตามความผิดวินัย ของวิทยาลัย และข้อที่ 19 ท่านให้คำปรึกษาเรื่องการปรับตัวในด้านการเรียน สุขภาพ การคบเพื่อน การพักอาศัย ($\bar{X}$ = 4.13) รองลงมาคือ ข้อที่ 11 ท่านได้ติดตามการเข้าชั้นเรียนการขาดเรียนการหนีเรียน ของนักเรียน นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}$ = 4.03) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 8 ท่านได้ติดตามการเข้าร่วม กิจกรรมต่างๆทั้งในและนอกสถานศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ($\bar{X}$ = 3.16)

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพง จำแนกรายด้าน

การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.15	0.18	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.94	0.27	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.39	0.29	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.47	0.33	ปานกลาง
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา	4.33	0.21	มาก
รวมทั้งหมด	3.86	0.26	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพง ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษาโดย ภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.86) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้าน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.39) รองลงมาคือ ด้าน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานใน หน้าที่ครูที่ปรึกษา ($\bar{X}$ = 4.33) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X}$ = 3.94) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ($\bar{X}$ = 3.47) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้าน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 3.15)

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามเพศ ต่อการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ

การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา	ระดับความคิดเห็น				t	P
	เพศชาย (N=22)		เพศหญิง (N=9)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.14	0.19	3.17	0.17	0.32	0.76
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.94	0.31	3.94	0.17	0.04	0.96
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.32	0.27	4.55	0.26	2.14	0.41*
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.41	0.37	3.62	0.11	1.74	0.92
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา	4.31	0.24	4.41	0.53	1.31	0.20*
รวมทั้งหมด	3.82	0.28	3.94	0.25	1.11	0.65

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.8 การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล เพศที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัย การอาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามอายุ ต่อการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง

การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา	ความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	F	P
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
อายุ 20-30	3.15	0.17		
อายุ 31-40	3.15	0.23		
อายุ 41-50	3.17	0.00		
รวม	3.15	0.18	0.01	0.99
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน				
อายุ 20-30	3.98	0.25		
อายุ 31-40	3.98	0.27		
อายุ 41-50	3.56	0.19		
รวม	3.94	0.27	3.92	0.03*
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์				
อายุ 20-30	4.48	0.29		
อายุ 31-40	4.22	0.20		
อายุ 41-50	4.47	0.31		
รวม	4.39	0.29	3.12	0.60
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล				
อายุ 20-30	3.56	0.28		
อายุ 31-40	3.50	0.24		
อายุ 41-50	2.89	0.38		
รวม	3.47	0.	7.58	0.00*
การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา				
	$\bar{X}$	S.D.	F	P
อายุ 20-30	4.38	0.14		
อายุ 31-40	4.22	0.29		
อายุ 41-50	4.44	0.00		
รวม	4.33	0.21	2.40	0.11*
รวมทั้งสิ้น	3.86	0.26	3.43	0.24*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล อายุที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามวุฒิการศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง

การมีส่วนร่วมของครูที่ ปรึกษา	ระดับความคิดเห็น				F	P
	ปริญญาตรี (N=27)		ปริญญาโท (N=4)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจ	3.14	0.17	3.25	0.22	1.43	0.24*
2. ด้านการมีส่วนร่วมใน การดำเนินงาน	3.95	0.27	3.88	0.34	0.26	0.62
3. ด้านการมีส่วนร่วมใน การรับผลประโยชน์	4.36	0.25	4.60	0.43	2.53	0.12*
4.ด้านการมีส่วนร่วมใน การติดตามและประเมินผล	3.47	0.32	3.50	0.43	0.03	0.87
5.ด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติงานในหน้าที่ ครูที่ปรึกษา	4.35	0.18	4.23	0.35	1.27	0.27*
รวมทั้งหมด	3.85	0.24	3.89	0.35	1.10	0.47*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.10 การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษา ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วม

ในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ครูที่ปรึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามแผนกวิชา ต่อการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง

การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ระดับ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	F	P
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
แผนกการบัญชี	3.17	0.24		
แผนกวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.17	0.20		
แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง	3.00	0.14		
แผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์	3.11	0.96		
แผนกวิชาช่างก่อสร้าง	3.27	0.96		
แผนกวิชาช่างยนต์	3.25	0.22		
แผนกวิชาช่างเชื่อม	2.92	0.12		
แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์	3.20	0.07		
รวม	3.15	0.18	1.54	0.20*
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน				
แผนกการบัญชี	3.93	0.91		
แผนกวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.10	0.19		
แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง	4.08	0.21		
แผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์	4.11	0.38		
แผนกวิชาช่างก่อสร้าง	3.67	0.00		
แผนกวิชาช่างยนต์	3.79	0.08		
แผนกวิชาช่างเชื่อม	4.33	0.00		
แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์	3.70	0.32		
รวม	3.94	0.27	3.80	0.00*
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์				
แผนกการบัญชี	4.46	0.17		
แผนกวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.40	0.24		
แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง	4.35	0.19		

แผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์	4.00	0.00		
แผนกวิชาช่างก่อสร้าง	4.20	0.00		
แผนกวิชาช่างยนต์	4.25	0.25		
แผนกวิชาช่างเชื่อม	4.20	0.00		
แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์	4.72	0.23		
รวม	4.39	0.29	6.03	0.00*
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล				
แผนกการบัญชี	3.67	0.00		
แผนกวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.67	0.24		
แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง	3.67	0.27		
แผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์	3.78	0.19		
แผนกวิชาช่างก่อสร้าง	3.33	0.00		
แผนกวิชาช่างยนต์	3.41	0.17		
แผนกวิชาช่างเชื่อม	3.33	0.00		
แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์	2.93	0.28		
รวม	3.47	0.33	6.03	0.00*
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา				
แผนกการบัญชี	4.44	0.49		
แผนกวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.42	0.46		
แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง	4.32	0.33		
แผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์	4.32	0.69		
แผนกวิชาช่างก่อสร้าง	4.48	0.40		
แผนกวิชาช่างยนต์	3.86	0.16		
แผนกวิชาช่างเชื่อม	4.54	0.03		
แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์	4.39	0.04		
รวม	4.33	0.21	31.60	0.00*
รวมทั้งสิ้น	3.86	0.26	10.29	0.04*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.11 การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามแผนกวิชา ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกประสบการณ์การทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา ต่อการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง

การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	F	P
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ				
ไม่มีประสบการณ์	3.07	0.23		
1-5 ปี	3.18	0.17		
6-10 ปี	3.11	0.10		
11-15 ปี	3.20	0.18		
16 ปีขึ้นไป	0.17	-		
รวม	3.15	0.18	0.53	0.72
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน				
ไม่มีประสบการณ์	4.04	0.25		
1-5 ปี	3.89	0.29		
6-10 ปี	4.11	0.25		
11-15 ปี	3.90	0.25		
16 ปีขึ้นไป	3.67	-		
รวม	3.94	0.27	0.96	0.44*
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์				
ไม่มีประสบการณ์	4.31	0.23		
1-5 ปี	4.39	0.32		
6-10 ปี	4.53	0.12		
11-15 ปี	4.44	0.36		
16 ปีขึ้นไป	4.40	-		
รวม	4.39	0.29	0.32	0.86
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล				
ไม่มีประสบการณ์	3.57	0.16		
1-5 ปี	3.42	0.32		
6-10 ปี	3.78	0.19		
11-15 ปี	3.47	0.38		
16 ปีขึ้นไป	2.67	-		
รวม	3.47	0.33	2.99	0.04*

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา

ไม่มีประสบการณ์	4.44	0.05		
1-5 ปี	4.42	0.05		
6-10 ปี	4.32	0.03		
11-15 ปี	4.32	0.07		
16 ปีขึ้นไป	4.48	0.04		
รวม	4.34	0.21	0.79	0.54*
รวมทั้งสิ้น	3.83	0.29	1.12	0.58

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปทุมธานี เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตามประสบการณ์การทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปทุมธานี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่ครูที่ปรึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนาการเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปทุมธานี

ข้อเสนอแนะ

ผู้ประเมินได้เรียงลำดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามระดับความถี่จากมาก ไปหาน้อย ได้ดังนี้

1. ทดลองใช้ระบบการติดตามผู้เรียนเช่น ใช้ระบบ student care ในการตรวจเช็คการมาเรียนทุกวัน
2. ควรมีการ สแกนลายมือเข้าแถวแทนการเช็คชื่อผู้เรียน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าอิสระ เรื่องการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จำแนก ตามเพศ อายุ วุฒิ การศึกษา แผนกวิชา และประสบการณ์การทำงานที่ครูที่ปรึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาของวิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการ และแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล และการประเมินผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test Independent

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา สรุปดังนี้

1. การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากจำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา และด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามเพศ ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ ครูที่ปรึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา จำแนกตามอายุ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่าง กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา จำแนกตามระดับการศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้าน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมใน การปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา จำแนกตามประสบการณ์การทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการ นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วม ใน การประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการ รับผลประโยชน์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

7. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพพะเยา ทดลองใช้ระบบการติดตามผู้เรียน เช่น ใช้ระบบ student care ในการตรวจเช็คการมาเรียนทุกวัน และควรมีการ สะแกนลายมือเข้าแถวแทนการเช็คชื่อผู้เรียน

5.2 อภิปรายผล

การศึกษา การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัย การอาชีพพะเยา ใน 5 ด้านประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วน

ร่วม ในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วม ในการ ประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา อภิปรายผลภาพรวมดังนี้

1. การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ผลการ ปฏิบัติงาน จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา คือการมีส่วน ร่วม ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อาจเป็นเพราะ ครูให้ความสำคัญต่อการรับประโยชน์จากการดำเนินโครงการไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ เพื่อนำความรู้ และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดีแก่นักเรียน นักศึกษา ทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครูและ นักเรียน นักศึกษา ในวิทยาลัยสูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ เชษฐา บัวลีเอ่น (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การมี ส่วนร่วม ของนักศึกษาในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิกจังหวัดพะเยา เห็นว่าประโยชน์จากการทำกิจกรรมของครู และนักเรียน นักศึกษาจะทำให้เกิดความหลากหลาย ของกิจกรรม และทักษะใหม่ ๆ ในการทำกิจกรรมของนักเรียน เพื่อเป็นการพัฒนานักเรียน ทางด้าน ร่างกาย สติปัญญา และการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม การพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะเกิดขึ้นได้ ต้องจัดให้ สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์อันจะทำให้ให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และอยากเข้าร่วม กิจกรรม

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ที่มีต่อการพัฒนา กิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามเพศ เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน และภาพรวมเพศที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ครูที่ปรึกษาที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง ไม่แตกต่างกันอาจเป็น เพราะว่าครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง มีบทบาทและหน้าที่ในการดูแลนักเรียน นักศึกษา ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากครูเพศชายจะดูแลนักเรียน นักศึกษาที่เป็นสาขาช่างอุตสาหกรรม และครูเพศหญิงจะดูแลนักเรียน นักศึกษาที่เรียนพณิชยกรรม ซึ่งจะทราบบริบท ลักษณะนิสัยของ นักเรียน นักศึกษาในเพศเดียวกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ หทัยวรรณ วิชชุปัญญาพานิชย์ (2547) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี พบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีเพศต่างกันจะมีปัญหาในการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของผู้บริหารและครู ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การวาง มาตรการและปฏิบัติเพื่อให้เกิดการยอมรับ การวางแผนการดำเนินงาน การนิเทศกำกับติดตามงานที่ มอบหมายและการนำผลการประเมินไปใช้

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ต่อการพัฒนางาน กิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา จำแนกตามอายุ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และภาพรวม อายุที่ต่างกัน มีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ครูที่ปรึกษาที่มี อายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน เนื่องจากครูที่ปรึกษาที่มีอายุมากกว่ามีประสบการณ์ การทำงานที่มากกว่า ทั้ง

ประสบการณ์ในการสอนและประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา รวมทั้งประสบการณ์ในการทำหน้าที่ควบคุมดูแลนักเรียน นักศึกษาที่มีมากกว่าครูที่มีอายุ น้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางกรมสุขภาพจิต (2546) ซึ่งเสนอปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูที่ปรึกษาต้องได้รับการอบรมความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะทักษะการให้การปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนทุกคน มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ต่อการพัฒนานักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปทุมธานี จังหวัดพะเยา จำแนกตามระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และภาพรวม ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนานักเรียน นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ครูที่ปรึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปทุมธานี จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวทางของกรมสุขภาพจิต (2546) ซึ่งเสนอปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือผู้บริหารต้องตระหนักถึงความสำคัญ และให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอครูที่ปรึกษาต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคน และได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากโรงเรียน ครูที่ปรึกษาต้องได้รับการอบรมความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ทำให้ครูที่ปรึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ต่อการพัฒนานักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปทุมธานี จังหวัดพะเยา จำแนกตามแผนกวิชา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและภาพรวม แผนกวิชาที่ต่างกัน มีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนานักเรียน นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เนื่องจากครูที่ปรึกษา แต่ละแผนกวิชา ได้ดำเนินการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน นักศึกษา เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตามนโยบาย ตามโครงการของสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ ครูที่ปรึกษาประจำแผนกวิชาต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปทุมธานี จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เชษฐา บัวถิ่น (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของนักศึกษา ในการพัฒนากิจการนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา พบว่า นักศึกษาที่อยู่สาขาที่ต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจการของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ สมัคร ชันชุมพล (2549) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีสภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่มีปัญหาการปฏิบัติงานโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพราะว่าประสบการณ์การเป็นครูที่ปรึกษามีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ เป็นการส่งสมองค์

ความรู้ที่เกิดขึ้นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังมีประสบการณ์มาก องค์ความรู้ก็จะมาก ช่วยให้การแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานเร็วขึ้น อีกทั้งโรงเรียนได้จัดให้มีการอบรมทักษะ ให้ความรู้แก่ครูที่ปรึกษาเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ ฝ่ายบริหารและคณะกรรมการ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้การนิเทศ ติดตาม ให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์น้อย (1-5 ปี) และประสบการณ์มาก (มากกว่า 5 ปี) สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ต่อการพัฒนานักเรียน นักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพฯ จังหวัดพะเยา จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และภาพรวม ประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา ที่ต่างกัน มีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาที่มีต่อการพัฒนานักเรียน นักศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ที่มีประสบการณ์นานหลายปี มีความประสบการณ์ การทำงานและเข้าใจนักเรียน นักศึกษา มากที่สุด เนื่องจากทำหน้าที่สอนและทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา เกือบเกี่ยวประสบการณ์มานานหลายปี สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปปรับใช้กับนักเรียน นักศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ประสงค์ รุ่งใหม่ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน นักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ของครูที่ปรึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1-7 พบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์น้อยขาดความรู้ และทักษะจิตวิทยาการให้คำปรึกษาเบื้องต้นในการแก้ไขปัญหาแก่นักเรียนมากกว่าครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์มาก ครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์น้อยไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหาในการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนมากกว่าครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์มาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรมีการจัดประชุมครูที่ปรึกษา เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการเสนอแนวทางพัฒนา นักเรียน นักศึกษาในที่ปรึกษา และรับทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นักศึกษา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ควรมีการกำหนดให้ครูที่ปรึกษาเข้ามาดูแลกำกับ ติดตามผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม เช่น ให้ครูที่ปรึกษามีส่วนร่วมในการเช็คชื่อนักเรียน นักศึกษา ในที่ปรึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษาทุกครั้ง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ควรมีการจัดฝึกอบรมครูที่ปรึกษา ตามความต้องการและความรู้ และตรงสาขาวิชา เพื่อนำความรู้ และทักษะที่ได้รับไปปรับใช้กับนักเรียน นักศึกษาให้เกิดผลดีมากที่สุด และมีการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียน นักศึกษา และครูที่ปรึกษา
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ควรมีการดำเนินการจัดประชุมติดตามผลการดำเนินงานของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาทุกคน เพื่อจะได้รับทราบปัญหา และได้รับฟังข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขครั้งต่อไป

5. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา หัวหน้างานครูที่ปรึกษาควรจัดกาประชุมฝ่ายงาน อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานครูที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจสอบบันทึกการติดตามผู้เรียน และส่งรายงานการติดตามผู้เรียนทุกสัปดาห์ เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่อง และแก้ไขปัญหาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ได้ทันที เพื่อเป็นการลดปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการส่งเสริมการวิจัยในเรื่องการใช้ ระบบ student care ระบบติดตามผู้เรียน แทนการเช็คชื่อจากครูที่ปรึกษา
2. ควรนำผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ที่มีต่อการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพปง ที่ได้ศึกษาในครั้งนี้ นำไปพัฒนาวิจัยในการบริหาร การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในหน่วยงานอีกด้วย

บรรณานุกรม

- กเชษฐ์ กิ่งชนะ.(2554).บทบาทและหน้าที่ครูที่ปรึกษาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาเชียงราย พะเยา แพร่.ปริญญาานิพนธ์. ปริญญามหาบัณฑิต.
สาขาการบริหาร.การศึกษบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กรองกาญจน์ เชื้อวชิรากุล.(2550). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย
ของโรงเรียนเอกชน ในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์.ภาคานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.
การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- กัญญานันท์ หินแก้ว.(2558).คุณลักษณะของครูที่ปรึกษาตามทัศนะของนักเรียนและที่พึงประสงค์
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมวัดใหม่กรทองในพระ
ราชูปถัมภ์.งานนิพนธ์ หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กาญจนา วัฒยา.(2548). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.กรุงเทพฯ
- กิตติ กรทอง.(2562). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อน
ประถมศึกษาพัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.วิทยานิพนธ์
ครุศาสตร มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์.มหาวิทยาลัย
ราชภัฏธนบุรี.
- เกษม พูลทวี.(2549). สภาพและความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มโรงเรียนบางบ่อ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2. ภาคานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- เกียรติศักดิ์ สุทธิหลวง.(2560). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมด้านวิชาการโรงเรียนดีประจำ
ตำบลสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2วารสารดุขฎีบัณฑิต
ทางสังคมศาสตร์ 7(3) 70-75.
- แก้วภัทรา จิตรอักษร. (2565) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราราชบุรี เขต 1 .
วารสารสิริธรปริทรรศน์ .23(1), 249-259.
- คำหมาน คำไค. (บรรณาธิการ). (2542).ครูบ้านนอก.กรุงเทพฯ.ไทยวัฒนพานิช.
- คู่มือการบริหารสถานศึกษา. (2560). สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- คู่มือการศึกษา. (2553). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต
- คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา. (2553).มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา. (2555). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

เครือข่าย AIS.คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา.ค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2566 จาก

file:///C:/Users/Advice/Downloads/Documents/Hand_Advisor2558.pdf

เครือข่าย AIS (2566)ระเบียบสำนักงานว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552

ค้นเมื่อเมื่อ 25 พฤษภาคม 2566 จากfile:///C:/Users/Advice/Downloads/Documents/vec-jd.pdf ตาม
ระเบียบสำนักงานว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา

จุฑามาศ พันสวรรค.(2562).การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาใน
การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต. สาขาวิชา การบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

ชาตรี จำปาศรี.(2558).การพัฒนาและประเมินคุณภาพระบบครูที่ปรึกษาของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.งานวิทยานิพนธ์. สาขาวิชาบริหารอาชีวและ
เทคนิคศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร.(2555).ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพประกาศนียบัตรบัณฑิตทาง
บริหาร การศึกษา.นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เชษฐา บัวลีเอ่น.(2562).การมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา วิทยาลัย
เทคโนโลยีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก.

เขาวเรศ ใจทัด.(2559).การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจ

ณรงค์ วาริชล.(2551).การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลสู่เมืองน่าอยู่
กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบางพระ.ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาวิชาการบริหารทั่วไป.วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ดิเรก อนันต์.(2565).การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 .การค้นคว้าแบบอิสระ.
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช
วิทยาลัย.

นริทธิ์ ไกรเทพ.(2556). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียน
ขยายโอกาสระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาญจนบุรี

บรรยาย ทิมธรรม.(2551) .คุณลักษณะครูที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามทัศนะของนักศึกษา
ศูนย์บริการศึกษาของโรงเรียนอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด.(2560).การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่.พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ
: สุวีริยา สาสน.

- บุรพร กำบุญ.(2560).การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10(1)
1746-1757
- ประจักษ์ เลขตะระโก.(2555).ความคิดเห็นของครู และนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ
วังสะพุงต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา.เลย.วิทยาลัยการอาชีพวังสะพุง.
- ประพันธ์พงศ์ ชินพงศ์.(2551).ความหมายของการมีส่วนร่วม.ปทุมธานี.มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์,
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง.(2556).หลักทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา.ม.ป.ท.
- ประสงค์ รุ่งใหม่. (2550). ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ของครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา
นครราชสีมาเขต 1-7. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ปรัชญา เวสารัชช.(2528) การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท.กรุงเทพฯ.
สถาบันไทยคดีศึกษา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงศ์พันธ์ เขียวหิรัญ. (2534).การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่.วารสารเชียงใหม่.1(1) 1-10
- พระมหานันทพงษ์ ญาณทวี(ศรีโยธา) และสุรินทร์ ภูสิงห์ (2564) การมีส่วนร่วมในการบริหาร
ทรัพยากรทางการศึกษา.วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์.5(2) 261-277
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) และ
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546
- ยนต์ ชุ่มจิต.(2541). ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ.พรินติ้งเฮาส์.
- ลลิตา ปะบุตร. (2555).การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล
สันปูเลย
- วัลภา พรหมฤทธิ์.(2550).การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาในการ
ดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อำเภอพรหมคีรีจังหวัดนครศรีธรรมราช.ค้นคว้า
อิสระสาธารณสุขศาสตร์.มหาบัณฑิต.สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช.(2542). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ.
บริษัทเซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอร์ จำกัด.
- แวน วิรุฬห์เลิศ.(2546).การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐาน
การบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร.ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา .มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- สนธยา พลศรี.(2547).ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน.กรุงเทพฯ.โอเดียนสโตร์.

- สมัคร ชันชุมพล.(2548). สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ
ข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุ
ศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา. วารสารวิชาการกรมวิชาการ (5)4 1-5
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2554). เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ
ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เรื่องยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคน
ของประเทศในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561.(กรุงเทพฯ)
พริกหวานกราฟฟิค.
- สิริอร ช้อยุ่น.(2555).ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลและอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี้อุดรธานี. วารสารการพยาบาล 21(2) 112-113
- สุนันทา จันทรชุกลิน. (2565).การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ.
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
สุนันทา. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา.12(1), 70-82
- หทัยวรรณ วิชชุปัญญาพานิชย์.(2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นนทบุรี.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Choen,J.J. and Uphoff, N.T.(1980). Participation's Place ing Rural development:
- Cohen, J. and Uphoff.(1997). Rural Development Participation:Concept and
Measures for Project Design Implementation and Evaluation. London:
Rural Development Center: Cornell University.
- Oakley,P., & Marsden,D.(1986).Approaches to participation in rural development.Geneva:
- Reeder, W . (1973) , Beliefs, Desbelief's and Social Action Department of Rural
Sociology Bulletin.New York: University of Missouri.
- Seeking Clarity Throung Specificity, New York: World Development.
- Swansburg,Russell C. (1996) Management and Leadership for Nurse Managers.
Boston: Jones and Bartlett Publishers. Switzerland.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

แบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาในการพัฒนากิจการของนักเรียน นักศึกษา

ประกอบการทำวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาต่อการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครู ที่ปรึกษา ในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษา ในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ จำแนก ตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และแผนกวิชา โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ตอบมีอิสระในการตอบตามความเป็นจริง โดยเติมเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ ที่ตรงกับความต้องการของท่าน ในแบบสอบถาม ในการตอบคำถามใช้เวลา 15-20 นาที ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม จะถูกเก็บเป็นความลับ และนำผลลัพธ์ที่ได้ไปใช้ประกอบการทำวิจัยและค้นคว้าอิสระ ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัย

ณัฏฐธิดา จินมอญ

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ 20-30 ☐ 31-40 ☐ 41-50 ☐ 51-60
3. วุฒิการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4. แผนกวิชา
☐ การบัญชี ☐ เทคโนโลยีสารสนเทศ ☐ ช่างไฟฟ้ากำลัง ☐ ช่างอิเล็กทรอนิกส์
☐ ช่างก่อสร้าง ☐ ช่างยนต์ ☐ ช่างเชื่อมโลหะ ☐ เทคนิคพื้นฐาน ☐ สามัญสัมพันธ์
5. ประสบการณ์การทำงานที่ครูที่ปรึกษา
☐ ไม่มีประสบการณ์ ☐ 1 - 5 ปี
☐ 6 - 10 ปี ☐ 11 - 15 ปี ☐ 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ

คำชี้แจง แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครูที่ปรึกษาในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ มีโครงสร้างคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในส่วนของการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ในการประเมินผลโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วม ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านสำหรับเกณฑ์การให้คะแนนการมีส่วนร่วมของครู และบุคลากรทางการศึกษา มีดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก
- 3 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1.1 ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาของการดูแลนักเรียน นักศึกษา					
1.2 ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอความต้องการของนักเรียน นักศึกษา					
1.3 ท่านได้เข้าร่วมคิดเสนอแนวทางการพัฒนา และแก้ไขปัญหา งานกิจการนักเรียน นักศึกษา					
1.4 ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการในการพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษา					
1.5 การประชุมเสนอโครงการและแผนงานท่านได้เข้าร่วมประชุมมาก น้อยเพียงใด					
1.6 วิทยาลัยได้ให้ท่านตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด					
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
2.1 ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม ที่ทางวิทยาลัยกำหนด เพื่อนำไปดำเนินการในวิทยาลัยให้บรรลุ เป้าหมาย					
2.2 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย					
2.3 ท่านได้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย					
2.4 ท่านได้เป็นกรรมการในการดำเนินการตามโครงการ และติดตาม ผลงาน					
2.5 ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดตามดูแลนักเรียน นักศึกษา ในที่ปรึกษา ในการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
2.6 ท่านได้มีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ เช่น ผู้ปกครอง ชุมชนในท้องถิ่น และหน่วยงานต่าง ๆ					
3.การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์					
3.1 ท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการไปปฏิบัติให้เกิดผล สำเร็จ					
3.2 ท่านได้รับการฝึกอบรมจากโครงการ ตามความต้องการเพื่อนำ ความรู้ และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดีแก่นักเรียน นักศึกษา และตัวท่านเอง					

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
3.3 ท่านได้รับการถ่ายทอดความรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมเพื่อใช้ในการสร้างผลงานที่ดี					
3.4 การทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ท่านมีสัมพันธภาพที่ดีกับ ครูที่ปรึกษาและนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัย					
3.5 ท่านได้ร่วมดำเนินการโครงการ/กิจกรรม ตามแผนงานโครงการของวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำความรู้และทักษะมาใช้ในการสร้างผลงานที่ดี					
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล					
4.1 ท่านได้ติดตามผลการดำเนินงานของวิทยาลัยอยู่เสมอ					
4.2 ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของวิทยาลัย และหากพบปัญหาท่านจะนำปัญหานั้นไปปรับปรุงแก้ไข					
4.3 ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลงานการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย					
5.การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา					
5.1ท่านได้ปฐมนิเทศนักเรียน นักศึกษาในความรับผิดชอบในด้านการเรียน ความประพฤติ ระเบียบ วินัย และข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่นักเรียน นักศึกษา จะเข้าไปขอความช่วยเหลือ					
5.2 ท่านให้คำปรึกษาแนะนำการทำและตรวจสอบหลักฐานสัญญาการเป็นนักเรียน นักศึกษา ตรวจสอบเอกสารการลงทะเบียนเรียนของนักเรียน นักศึกษา					
5.3 ท่านได้พบปะกับนักเรียน นักศึกษาในคาบ Home Room และพบปะเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ					
5.4 ท่านได้จัดทำ เก็บ รวบรวมประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เป็นรายบุคคล					

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
5.5 ท่านให้ความเห็นชอบแก่นักเรียน นักศึกษาในการลงทะเบียนรายวิชา การเปลี่ยนขอเพิ่มและขอถอนรายวิชา					
5.6 ท่านได้ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง พร้อมทั้งรายงานการเรียนรู้ พฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้แก่ผู้ปกครองทราบ					
5.7 ท่านให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบในการขอผ่อนผันชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชาของนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ					
5.8 ท่านได้ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทั้งในและนอกสถานศึกษาของนักเรียน นักศึกษา					
5.9 ท่านได้ให้การแนะนำเกี่ยวกับการลงทะเบียนตามความผิดวินัยของวิทยาลัย					
5.10 ท่านได้พบปะนักเรียน นักศึกษาเช็คชื่อหน้าเสาธงเป็นประจำทุกวัน					
5.11 ท่านได้ติดตามการเข้าชั้นเรียนการขาดเรียนการหนีเรียนของนักเรียน นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
5.12 ท่านได้ติดต่อประสานงานกับครูผู้สอนหัวหน้าแผนกของนักเรียน นักศึกษาและงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างสม่ำเสมอ					
5.13 ท่านได้ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน แก่นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ					
5.14 ท่านได้ให้การอบรมชี้แจงเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เอดส์การมั่วสุม เที่ยวกลางคืนทะเลาะวิวาท และเล่นการพนัน					
5.15 ท่านได้ติดตาม แนะนำแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน นักศึกษาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม					
5.16 ท่านได้ตรวจสอบติดตามผลการเรียนของนักเรียน นักศึกษาทุกรายวิชาทุกภาคเรียน					
5.17 ท่านได้ให้คำปรึกษา ตักเตือน ดูแล แก้ไข และปรับปรุง ความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบ					

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
5.18 ท่านได้ทำการบันทึกรายงานการปฏิบัติงานครูที่ปรึกษา กิจกรรม Home Room ส่งงานครูที่ปรึกษาทุกสัปดาห์					
5.19 ท่านให้คำปรึกษาเรื่องการปรับตัวในด้านการเรียน สุขภาพ การคบเพื่อน การพักอาศัย					
5.20 ท่านเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง พบปะทั้งในและนอกเวลาราชการตามสมควร					
5.21 ท่านประสานงานกับผู้บริหาร ผู้ปกครอง รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย					
5.22 ท่านได้ประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียนนักศึกษา					
5.23 ท่านปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาดด้วยความยินดีและมีความสุขในการปฏิบัติงาน					
5.24 ท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมกับนักเรียน นักศึกษาทุกคน					
5.25 ท่านตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ อุตสาหะ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือสำหรับการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ดร.อินทิรา มุงเมือง ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
 อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

2. นางปิยะพร พูลเพิ่ม ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
 ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพ

3. นายเกษม สายสำราญ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาช่างก่อสร้าง
 รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 รองผู้อำนวยการ

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล

1.1 นางณัฐธิดา จินมอญ

1.2 Mrs.Nudtatida Jinmorn

2. ตำแหน่งหน้าที่งาน ครู วิทยาลัยการอาชีพปง

3. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้

บ้านเลขที่ 57 หมู่ที่ 16 ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56140

โทรศัพท์ 09-2954-6417 อีเมล kroodiay@gmail.com

4. วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2539	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านทุ่งแต ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2542	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านทุ่งแต ตำบลจิม อำเภอปง จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2545	ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคนิคพะเยา วิทยาเขตปง อำเภอปง จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2547	ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยเทคนิคพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2549	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) การบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ เชียงราย
พ.ศ. 2552	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ เชียงราย
พ.ศ. 2559	การบัญชีมหาบัณฑิต (บช.ม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ เชียงราย